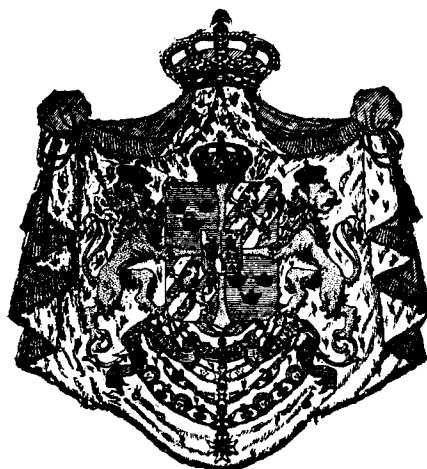

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET. 27.**

BERÄTTELSE
OM
FOLKSKOLORNA FÖR ÅR 1889

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1898.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. P. Undervisningsväsendet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1870-1910.

Täckningsår: 1868-1912.

Innehåll: Folkundervisningen den 31 december 1868 ; Berättelse om statens elementarläroverk för gossar läsåren 1876-77 – 1909-1910 ; Berättelse om statens allmänna läroverk läsåret 1910-1911 ; Berättelsen om folkskolorna för åren 1882-1910. Berättelserna är utarbetade av Ecklesiastikdepartementet.

I Berättelsen om folkskolorna för år 1882 ingår:

Kort öfversigt öfver det svenska folkskoleväsendets utveckling till år 1842, s. 2-8.

Primiäruppgifter och berättelser om folkskoleväsendet från och med år 1842, s. 8-10 och

Öfversigt af folkskoleväsendet under åren 1876-1881, s. 10-14.

Föregångare:

Kungl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ...- Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om undervisning.

Efterföljare:

Folkskolorna / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1914-1932. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1920/21, 1929/30.

Lärarutbildningen / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. - Stockholm : Centraltryckeriet, 1919-1940. (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1916/17 – 1921/22, 1927/28 ; läsåren 1928/29 t.o.m. 1938/39

Statens allmänna läroverk / av Kungl. Ecklesiastikdepartementet. – Stockholm : Centraltryckeriet, 1915-1921. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: Läsåret 1911/12 – 1919/20.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1887-204: Undervisning (Tab. 192-211).

Elever i icke-obligatoriska skolor 1864-1970 / [Statistiska centralbyrån ; utarb. av Margit Vinge]. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1977. - (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1977:11).

Elever i obligatoriska skolor 1847-1962. - Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1974. – (Promemorior från SCB, ISSN 0347-3201 ; 1974:5).

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

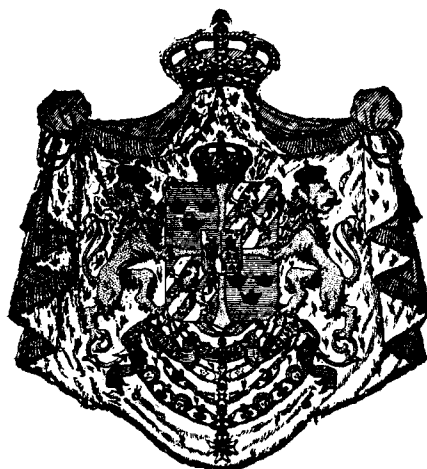
P) **UNDERVISNINGSVÄSENDET. 27.**

BERÄTTELSE

OM

FOLKSKOLORNA FÖR ÅR 1889

UTARBETAD I KUNGL. ECKLESIASTIK-DEPARTEMENTET.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1898.

Innehållsförteckning.

Text (sid. 1—21).

	Sid.
Inledning.	1
Kap.	
1. Högre folkskolor. (Tab. 1)	1
2. Allmänna folkskolorna: inledande anmärkningar. (Tab. 2—7) ...	2
3. Allmänna folkskolorna: deras arter och antal m. m. (Tab. 2 o. 3)...	3
4. Allmänna folkskolorna: lärare. (Tab. 2 o. 3)	6
5. Allmänna folkskolorna: lärjungar. (Tab. 4 o. 5)	7
6. Allmänna folkskolorna: ekonomiska förhållanden. (Tab. 6 o. 7)...	13

Tabell-bilagor (sid. 1*—15*).

Tab.	
1. Högre folkskolor.	2*
2. Folkskoleväsendet år 1889: skolor och lärare m. m. länsvis.....	4*
3. Folkskoleväsendet år 1889: skolor och lärare m. m. länsvis med fördelning efter landsbyggd och städer.	6*
4. Folkskoleväsendet år 1889: lärjungar länsvis.	8*
5. Folkskoleväsendet år 1889: lärjungar länsvis med fördelning efter landsbyggd och städer.....	10*
6. Folkskoleväsendet år 1889: ekonomiska förhållanden länsvis.....	12*
7. Folkskoleväsendet år 1889: ekonomiska förhållanden länsvis med fördelning efter landsbyggd och städer.	14*

Table des matières.

Texte (p. 1—21).

	Page.
Introduction.	1
Chap.	
1. Écoles primaires supérieures. (Tabl. 1)	1
2. Écoles primaires ordinaires: remarques préliminaires. (Tabl. 2—7) ...	2
3. Écoles primaires ordinaires: catégories, nombre, etc. (Tabl. 2 et 3) ...	3
4. Écoles primaires ordinaires: personnel enseignant. (Tabl. 2 et 3)...	6
5. Écoles primaires ordinaires: élèves. (Tabl. 4 et 5)	7
6. Écoles primaires ordinaires: économie. (Tabl. 6 et 7).....	13

Tableaux annexés (p. 1*—15*).

Tabl.	
1. Écoles primaires supérieures.....	2*
2. État de l'Enseignement primaire en 1889, écoles et corps enseignant, etc.: par départements.	4*
3. État de l'Enseignement primaire en 1889, écoles et corps enseignant, etc.: par départements et avec répartition d'après les campagnes et les villes.	6*
4. État de l'Enseignement primaire en 1889, élèves: par départements.	8*
5. État de l'Enseignement primaire en 1889, élèves: par départements et avec répartition d'après les campagnes et les villes.....	10*
6. État de l'Enseignement primaire en 1889, économie: par départements.....	12*
7. État de l'Enseignement primaire en 1889 économie: par départements et avec répartition d'après les campagnes et les villes....	14*

TILL KONUNGEN.

Härmed öfverlemnas en inom E. K. M:ts Ecklesiastik-departement utarbetad berättelse om folkskolorna för år 1889.

Stockholm den 9 Juli 1898.

Underdånigst
NILS CLAËSON.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastik-Departementet.

Den berättelse om folkskolorna, som härmed öfverlemnas, är utarbetad efter samma grunder, som de föregående. Därför behöfver med afseende på planen för densamma endast nämnas, att tabellerna öfver folkskoleväsendet i rikets särskilda städer ej heller detta år blifvit befordrade till trycket, samt att något förut icke behandladt ämne ej blifvit i denna berättelse upptaget till bearbetning.

Af samma skäl, som i berättelsen för år 1887 angifvits, låter det sig svårligen göra att här i likhet med hvad som egde rum i berättelserna för åren 1885 och 1886 lemna uppgift om det antal skrivelser, som måst för utarbetandet af denna berättelse utfärdas till de särskilda skoldistrikten.

Kap. 1. Högre folkskolor.

Tab. 1.

Under det läseår, som slutade 1889, funnos 11 högre folkskolor, och hade sedan det föregående året ingen tillkommit eller upphört. Vid dessa högre folkskolor voro anställda tillsammans 20 lärare, hvaraf 8 undervisade endast i öfningsämnena. Lärjungarnes antal utgjorde 232, hvaraf vid fördelning efter ålder 191 — 159 gossar och 32 flickor — voro under 15 år samt 41 — 35 gossar och 6 flickor — 15 år eller däröfver. — Omkostnaderna uppgingo enligt Tab. 1 under kalenderåret 1889 till 26,176 kr. 23 öre och öfverstego det föregående årets med 32 kr. 75 öre. Fördelas omkostnadsbeloppet på ofvannämnda antal lärjungar, så uppgår kostnaden för hvarje lärjunge till 112 kr. 83 öre mot 101 kr. 33 öre under det föregående året. — För öfrigt må utöfver de upplysningar, som inhemtas af Tab. 1, följande meddelas ur de inkomna primäruppgifterna.

Att två eller flera församlingar gemensamt uppehållit någon högre folkskola, har ej heller detta år förekommit.

Lärokursens längd uppgifves vid 1 skola till 1 år, vid 8 till 2, vid 1 till 2 à 3 och vid 1 till 3 år. Läseveckornas antal under året har varit 23 vid 1 skola, 24 vid 6, 30 vid

1, 32 vid 2 och 34 vid 1. Läsedagarnes antal i veckan har varit 5 vid 4 skolor och 6 vid 7. Läsetimmarnes antal i veckan har varit 26 vid 1 skola (med 24 veckor), 27 vid 1 (med 30 veckor), 30 vid 4 (hvaraf 3 med 24 veckor och 1 med 32), 30 under höstterminen och 35 under vårterminen genom tillägg af 5 för slöjd vid 1 (med 32 veckor), 31 vid 1 (med 24 veckor), 32 vid 1 (med 23 veckor), 36 vid 1 (med 34 veckor) och 39 vid 1 (med 24 veckor). I de två sistnämnda timantalen ingå respektive 10 och 9 timmar för undervisning i slöjd för gossar, gällande dessa tal för hvar och en af de två slöjdafdelningar, hvari de slöjdande varit vid hvardera skolan fördelade.

Läseåret har vid 6 skolor omfattat en höst- och en vårtermin och vid 5 tvärtom. Af de 11 skolorna hafva 3 börjat sin hösttermin respektive den 2, 9 och 10 September, 4 den 1, 1 den 2 och 1 den 15 Oktober och 2 den 1 November samt hafva 2 slutat sin vårtermin under den 11 och 12 April, 4 under den 4, 5, 6 och 31 Maj och 5 under den 7, 11, 15, 18 och 21 Juni.

Undervisningen har vid alla skolorna omfattat kristen-

domskunskap, modersmålet, räkning, geometri, geografi, historia (vid 5 nämnas särskildt både svensk och allmän), naturkunnighet, teckning eller linearritning (vid 1 nämnas särskildt både frihandsteckning och linearritning) samt välskrifning (vid 1 nämnas därjemte skriföfningar). Bland undervisningsämnena uppräknas dessutom vid 1 skola lagfarenhet, vid 2 statskunskap (däraf vid 1 svensk) och vid 1 stats- och kommunal-kunskap. Vid 1 skola har undervisats i tyska språket samt vid 1 både i tyska och engelska. Bokföring har förekommit vid 3 skolor, sång vid 9, gymnastik vid 6 (däraf vid 1 i förening med vapenöfningar), slöjd vid 3 samt trädgårdsskötsel (några timmar under året) vid 1. Slutligen nämnes vid 1 skola att utom den ordinarie undervisningstiden några extra timmar, till ett antal af 7 å 9 i veckan, då det stått lärjungarne fritt att i under-

visningen deltaga, hafva användts för undervisning i nationalekonomi, geologi och kemi samt för låtsade stämmor, samtalsöfningar och föreläsning af poesi och annan bildande lektyr.

Angående lärarne (respektive: hufvudlärarne) i läseämnena är, då afseende ej fästes vid aflagda undervisningsprof, endast att nämna, att bland dem voro 3 prester, af hvilka en tillika aflagt folkskolelärare-examen, 1 filosofie kandidat samt att vidare 1 hade aflagt teoretisk teologisk examen och därjemte folkskolelärare-examen, 1 både teoretisk och praktisk teologisk examen, 1 både mogenhets- och folkskolelärare-examen, 3 mogenhets-examen samt 1 folkskolelärare-examen. Den biträdande läraren i läseämnena hade aflagt afgångsexamen från Ultuna landbruksinstitut.

Kap. 2. Allmänna folkskolorna: inledande anmärkningar.

Tab. 2—7.

Såsom redan omnämnts, hafva icke heller i denna berättelse intagits några tabeller för rikets särskilda städer. De efter denna uteslutning återstående 6 tabellerna öfver de allmänna folkskolorna äro ordnade på samma sätt som i berättelsen för år 1888. De äro således fördelade i 3 grupper, af hvilka den första, omfattande Tab. 2 och 3, afser skolor och lärare m. m., den andra, Tab. 4 och 5, lärjungar samt den tredje, Tab. 6 och 7, ekonomiska förhållanden. Å den första tabellen inom hvarje grupp, således å Tab. 2, 4 och 6, redogöres för länen samt å den andra, Tab. 3, 5 och 7 för landsbygden inom hvarje särskildt län och för städerna, såsom ett helt betraktade, likaledes inom hvarje län.

Med afseende på fördelningen mellan landsbygd och städer äro här, likasom i föregående berättelser, vissa afvikelser från den allmänna befolkningsstatistiken att anmärka. Af rikets 92 städer, äro 4 mindre, nemligen Sigtuna, Mariefred, Torshälla och Skellefteå, med tillsammans 3,874 invånare räknade till landsbygden, emedan hvar och en af dem gemensamt med respektive landsförsamlingar bildade ett enda skoldistrikt. Därjemte hafva af dylikt skäl delar af städerna Kristianstad och Sala med tillsammans 1,039 invånare räknats till landsbygden. Däremot hafva en sockendel och 4 mindre landsförsamlingar med tillsammans 2,548 invånare af dylikt skäl räknats på städerna Vaxholm, Vadstena, Visby, Skara och Falköping. Om man till den för städerna å Tab. 3 angifna folkmängden 881,377 lägger summan af de två förstnämnda talen, således 4,913, och däremot frånräknar det tredje talet, 2,548, så får man till resultat 883,742. Att detta tal fullkomligt öfverensstämmer med det för år 1889 i allmänna befolkningsstatistiken angifna invånareantalet i rikets samtliga städer beror dock därpå, att för utarbetandet af kol. 3 i Tab. 3 hafva med

iakttagande af ofvan angifna ändringar användts de af Statistiska Centralbyrån fastställda befolkningssiffrorna. — Om nyss angifna korrektion, ehuru naturligtvis i motsatt led, tillämpas på den för landsbygden å Tab. 3 angifna folkmängden, får man till resultat 3,890,835, medan allmänna befolkningsstatistiken utvisar 3,890,667 eller 168 mindre. Skillnaden är naturligtvis densamma, äfven om jämförelsen utsträcker till hela rikets folkmängd. Det högre beloppet å Tab. 3 har erhållits därigenom, att för landsbyggdens skoldistrikt i allmänhet användts uppgifterna å de därifrån till Ecklesiastik-departementet inkomna primärtabellerna.

De skiljaktigheter, som man finner, om de å Tab. 2 och 3 befintliga uppgifterna om folkmängden i de särskilda länen och å deras landsbygd jämföras med motsvarande uppgifter i den allmänna befolkningsstatistiken, bero dels på nyss angifna förhållanden, dels på oregelbundenheterna i rikets indelningar, i det att åtskilliga församlingar eller skoldistrikt tillhöra mer än ett län. En sådan församlings folkmängd blir i den allmänna befolkningsstatistiken delad på länen, men måste här hel och hållen föras till det län, hvartill församlingen eller det skoldistrikt, hvori församlingen ingår, till den största delen hör.

Slutligen må med afseende på sättet att beräkna skolornas antal i städerna, särskildt Stockholm och Göteborg, hänvisas till berättelsen för år 1882 (sid. 17). I sammanhang härmed är att nämna att det redan förut väl låga antalet skolor i Stockholm blifvit år 1889 ytterligare minskadt, nemligen från 10 till 9. Detta beror likväl icke på någon ändring i skolväsendets organisation, utan endast därpå att särskilda primäruppgifter ej vidare lemnats för Skeppsholmens skola, utan denna betraktats såsom ingående i den angränsande territoriella församlingens.

Kap. 3. Allmänna folkskolorna: deras arter och antal m. m.

Tab. 2 och 3.

Med afseende på uppgifterna i de till detta kapitel hörande tabellerna må anmärkas, att de, när förhållandena förändrats under året, afse årets slut. — Den statistiska textredogörelsen för hithörande ämnen — likasom för ämnena i de följande kapitlen — är här, såsom i föregående berättelser, inskränkt till tre hufvudsakliga synpunkter, nemligen för det första en jämförande öfversigt af rikssummorna för 1885—1889, för det andra en öfversigt för de särskilda länen af vissa förhållanden år 1889 samt för det tredje en öfversigt af förhållandet sistnämnda år mellan landsbygd och städer.

I förstnämnda hänseende utvisas förhållandet hufvudsakligen af följande två tabeller.

Skolor.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
Folkskolor:					
Fasta:					
Med 1 lärare eller lärarinna...	3,159	3,180	3,232	3,264	3,289
Med flera lärare eller lärarinnor	306	322	340	357	383
Flyttande:					
På 2 stationer	633	634	635	647	640
På 3 »	166	164	149	139	134
På flera än 3 stationer	28	23	25	19	17
Mindre folkskolor:					
Fasta	588	596	600	648	673
Flyttande	521	532	513	519	517
Småskolor:					
Fasta	2,688	2,751	2,879	2,948	3,002
Flyttande	1,894	1,846	1,861	1,832	1,810
Samtliga folkskolor	4,292	4,323	4,381	4,426	4,463
» mindre folkskolor	1,109	1,128	1,113	1,167	1,190
» småskolor	4,582	4,597	4,740	4,780	4,812
Summa	9,983	10,048	10,234	10,373	10,465

Af denna tabell framgår vid jämförelse med år 1888, att hela antalet fasta skolor vuxit från 7,217 till 7,347 samt att hela antalet flyttande skolor däremot aftagit från 3,156 till 3,118. För öfrigt bör angående de på flera än 3 stationer år 1889 flyttande folkskolorna märkas att de alla flyttade på 4 stationer.

Skolhus och skolträdgårdar.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
Skolhus:					
Egna	7,045	7,181	7,286	7,356	7,451
Förhyrda eller hyresfritt upplåtna	2,589	2,966	3,074	2,996	3,208
Summa	9,634	10,147	10,360	10,352	10,659
Skolträdgårdar	2,104	2,076	2,111	2,110	2,112

Anm. Antalen skolhus för 1888 afvika något litet från de motsvarande i berättelsen för samma år, hvarest å Tab. 3 och rad. 30 i kol. 17 oriktigt uppgifvits 11 i st. för 17.

Om man antager, att alla dessa skolträdgårdar tillhörde fasta folkskolor, hvilkas hela antal år 1889 utgjorde 3,672, så följer däraf, att sagde år 58 % (likasom år 1888) af de fasta folkskolorna voro försedda med särskild för undervisningen ordnad skolträdgård. Dock bör nämnas, att nyss gjorda antagande ej är fullt riktigt, i ty att skolträdgårdar icke uteslutande finnas vid de fasta folkskolorna, hvilket framgår redan af Tab. 3, om man inom dess afdelning för »Landsbygd» vid Jönköpings och Kronobergs län jemför kol. 4 och 5 (fasta folkskolor) med kol. 19 (skolträdgårdar).

Lönetillskott för den »fortsatta undervisningen» utgingo för år 1889 af statsmedel till 472 skoldistrikt för 789 s. k. »fortsättningsskolor»; motsvarande tal för år 1888 voro 451 och 759. Bidrag till beredande af undervisning i slöjd utgingo för år 1889 af statsmedel till 728 skoldistrikt för 1,276 skolor; motsvarande tal för 1888 voro 666 och 1,148.

Slutligen må nämnas, att åtskilliga tal, som afse riket i dess helhet, äfven finnas i följande två afdelningar af detta kapitel, nemligen dels under länstabellen, dels i de tabeller, som visa förhållandet mellan landsbygd och städer.

En öfversigt för de särskilda länen år 1889 lemnas af tabellen å följande sida, rörande hvilken följande anmärkningar må förutskickas. Tabellen afser egentligen länen i deras helhet, således utan skillnad på landsbygd och städer; men i kol. 8—15 har likväl en sådan skillnad införts för att lemna allt det material, som erfordras för att upprätta dylika tabeller särskildt för landsbygd och städer. I sjelfva verket kan man i en sådan tabell för länens landsbygd utan nämnvärdt fel använda samma ytvidder (kol. 2), som för hela länen, och därpå grunda den beräkning, som motsvarar kol. 6; i en dylik tabell för länens städer hafva däremot kol. 2 och 6 ingen betydelse och kunna saklöst utelemnas. Talen i kol. 3—5 äro hemtade ur Tab. 2; motsvarande tal för landsbygd och städer erhållas ur Tab. 3. Talen i kol. 8—15 ingå däremot icke i åtföljande tabellbilagor samt äro ej hemtade ur de från skoldistriktens ingångna primäruppgifterna, utan dessa kolumner äro utarbetade efter de från Statskontoret (för Stockholms stad) och länsstyrelserna till Kungl. Maj:t insända redogörelserna angående ifrågakvarande statsbidrag. Slutligen må med afseende på tabellens källor nämnas, att ytvidderna äro hemtade ur Statistiska Centralbyråns »Sammandrag för åren 1881—1885» af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes Femårsberättelser (sid. 5); i ytvidderna äro inräknade fastland samt öar, holmar och skär, men ej insjöar och inskjutande hafsvikar.

Med afseende på uppgifterna om Stockholms stad må nämnas, att kol. 6 här — likasom vid städerna i allmänhet — har ringa eller ingen betydelse, samt att det sista, i anseende till det för Stockholm egendomliga sättet att beräkna skolornas antal (jfr berättelsen för år 1882, sid. 17, samt denna berättelse, sid. 2), äfven gäller om kol. 7. — Att antalet skolor i kol. 15 är högre än i kol. 5 kan bero

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
L ä n.	Ytvidd, beräknad i kvadrat- kilometer.	Folkmängd vid årets slut.	Skol- distrikt.	S k o l o r.			Skoldistrikt,		Fortsättnings- skolor,		Skoldistrikt,		Skolor,	
				Hela antalet.	På 100 □-kilometer eller 1 □-nsmil.	På 10,000 af folk- mängden.	som erhållit statsbidrag för den fortsatta undervisningen.				som erhållit statsbidrag för undervisning i slöjd.			
							Landsbygd.	Städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd.	Städer.
Stockholms stad	32	243,500	1	9	(Se Anm. 2.)		—	—	—	—	—	1	—	44
Stockholms län	7,432	152,767	113	434	5'84	28'4	17	1	21	1	23	1	30	2
Uppsala »	5,121	121,459	85	270	5'27	22'2	11	2	17	3	31	2	44	8
Södermanlands »	6,268	154,336	91	342	5'46	22'2	26	2	40	5	43	3	72	3
Östergötlands »	9,995	266,781	151	562	5'62	21'1	69	4	110	11	31	3	53	16
Jönköpings »	10,581	194,803	129	424	4'01	21'8	23	—	29	—	51	3	62	6
Kronobergs »	8,940	161,959	80	324	3'62	20'0	23	1	34	2	9	—	15	—
Kalmar »	10,932	235,753	106	468	4'28	19'9	24	4	47	8	20	5	40	10
Gottlands »	3,070	51,671	84	140	4'56	27'1	9	1	9	1	22	—	24	—
Blekinge »	2,896	143,095	41	226	7'80	15'8	1	4	1	5	20	3	28	3
Kristianstads »	6,270	224,539	146	631	10'06	28'1	7	—	8	—	18	1	24	2
Malmöhus »	4,683	365,513	248	919	19'62	25'1	10	2	11	8	20	5	27	8
Hallands »	4,770	136,602	90	333	6'98	24'4	4	1	5	2	16	1	18	1
Göteborgs o. Bohus »	4,905	297,144	93	505	10'30	17'0	15	1	18	42	36	4	49	57
Elfsborgs »	11,912	276,474	200	619	5'26	22'4	40	3	43	4	112	5	142	8
Skaraborgs »	8,101	247,933	218	564	6'96	22'7	60	3	65	3	17	4	30	6
Vermlands »	17,449	252,998	91	596	3'42	23'6	25	2	74	11	52	3	145	5
Örebro »	8,268	184,297	61	493	5'96	26'8	10	4	24	4	19	1	44	14
Västmanlands »	6,486	136,244	72	366	5'64	26'9	20	3	31	6	17	2	23	2
Kopparbergs »	27,798	195,966	53	652	2'35	33'3	9	2	18	3	39	1	81	1
Gefleborgs »	17,803	204,404	52	468	2'63	22'9	14	3	38	11	23	3	43	10
Vesternorrlands »	23,218	203,788	66	342	1'47	16'8	6	1	8	1	29	—	41	—
Jemtlands »	47,351	99,310	57	276	0'68	27'8	1	1	1	1	13	1	14	1
Vesterbottens »	53,865	120,360	25	259	0'48	21'5	1	—	1	—	2	—	2	—
Norrbottens »	97,696	102,881	23	243	0'25	23'6	1	1	2	2	11	2	16	2
Hela riket år 1889	405,845	4,774,577	2,376	10,465	2'58	21'9	426	46	655	134	674	54	1,067	209
» » » 1888	405,845	4,744,096	2,376	10,373	2'56	21'9	410	41	633	126	613	53	952	196
» » » 1887	405,845	4,733,356	2,371	10,234	2'52	21'6	399	40	607	128	548	44	831	167
» » » 1886	405,845	4,715,249	2,368	10,048	2'48	21'3	384	39	588	130	494	38	722	144
» » » 1885	405,845	4,681,841	2,367	9,983	2'46	21'3	366	36	554	126	415	30	606	118
» » » 1884	405,845	4,643,771	2,365	9,912	2'44	21'3	345	39	519	128	350	28	489	100
» » » 1883	405,845	4,600,132	2,360	9,781	2'41	21'3	319	33	474	112	295	24	386	77
» » » 1882	405,845	4,579,025	2,353	9,621	2'37	21'0	270	33	400	82	219	18	297	70

Anm. 1. 1 kvadrat-nymil (= 1 kvadrat-myriameter = 100 kvadrat-kilometer) är lika med 0'875 eller $\frac{7}{8}$, svensk kvadratmil.

» 2. Då talen i kol. 6 och 7 för Stockholms stad äro af ingen betydelse och i jämförelse med länens skulle blifva rent af vilseledande, hafva de här utlemnats.

dels på olika beräkningssätt, dels därpå att slöjdundervisningen ej behöfver vara förlagd uteslutande till folkskolorna. — Om antalen skoldistrikt enligt kol. 4 i denna tabell jemföras med motsvarande tal i förra berättelsen (sid. 4),

befinnas de hafva ökat inom 3 län, nemligen Kalmar, Skaraborgs och Jemtlands, i det att inom hvardera länet en församling, som förut med annan församling inom samma pastorat bildat ett enda skoldistrikt, nu börjat utgöra eget

skoldistrikt, men däremot minskats inom 3 andra län, nemligen Uppsala, Göteborgs och Bohus och Vesternorrlands, i det att inom hvartera länet antalet genom sammanslagningar blifvit en enhet mindre. — För de särskilda länen vexla talen i kol. 6 från 0·25 i Norrbottens län till 19·62 i Malmöhus län. Naturligtvis bero olikheterna nästan helt och hållet på olikheterna i folkmängdstätheten; endast i ringa mån kunna de olika beräkningssätten af antalet skolor i städerna hafva medverkat. — Talen i kol. 7 vexla för de särskilda länen från 15·8 i Blekinge län (16·8 i Vesternorrlands län) till 33·3 i Kopparbergs län; det höga talet i sistnämnda län beror, såsom man finner af Tab. 2, på därvarande stora antal särskilda småskolor. Om hela antalet skolor fördelas på antalet skoldistrikt, står Kopparbergs län äfven högst med 12·3 och Gottlands län lägst med 1·7; motsvarande tal för hela riket är 4·4. — Med afseende på kol. 8—15 må erinras därom, att både »fortsatt undervisning» och slöjdundervisning visserligen kunna förekomma utan lönetillskott af statsmedel; men antagligt är likväl att i allmänhet sådana fall äro jemförelsevis få och af mindre betydelse. Dock bör den fullständiga frånvaron af hithörande tal i kol. 9 och 11 för Stockholms stad ingalunda tagas som ett bevis, att undervisningen där drifves mindre långt, utan endast därpå, att den är med afseende på kurser och afdelningar där annorlunda ordnad.

De olika arterna af skolor äro ej framhållna i föregående tabell, men skiljaktigheterna i detta hänseende länen emellan framgå med lätthet omedelbarligen af Tab. 2. Hvad särskildt beträffar de folkskolor, som flyttat på 3 eller 4 stationer, kan man redan af Tab. 2 draga den säkra slutsatsen, att de företrädesvis eller uteslutande finnas i skogs- eller skärgårds-trakter. Äfven med afseende på skolhus och skolträdgårdar ser man med lätthet omedelbarligen af Tab. 2 skiljaktigheterna mellan länen.

I förra berättelsen (sid. 5) nämndes att några få fall förefinnas, då ett skoldistrikt saknar egentlig folkskola, samt att detta under år 1888 var förhållandet vid 4 skoldistrikt. Under år 1889 egde samma förhållande fortfarande rum vid 3 af dessa, hvilka alla tillhöra Jemtlands län. De utgöras af två kapellförsamlingar (resp. 534 och 814 invånare), bland hvilka den första endast hade två flyttande småskolor och den andra endast en flyttande mindre folkskola och en flyttande småskola, samt af en s. k. bruksförsamling (248 invånare), som endast hade en flyttande småskola. Men år 1889 har tillkommit ett nytt fall, i det att en annexförsamling (922 invånare), som äfven tillhör Jemtlands län och med detta år blef eget skoldistrikt, endast hade en fast mindre folkskola och två flyttande småskolor.

Om man nu öfvergår till förhållandet mellan landsbyggd och städer, må först något nämnas med afseende på skoldistrikt. Antalet skoldistrikt i hela riket uppgick år 1889 enligt Tab. 2 till 2,376, hvaraf enligt Tab. 3 å landsbyggden 2,286 och i städerna (förutom de 4 till landsbyggden räknade) 90. Hvarje stad, äfven när den omfattar flera församlingar eller pastorat, bildade ett enda skoldistrikt, med undantag endast för Karlskrona (särskildt skoldistrikt för amiralitets-

församlingen) och Landskrona (särskildt skoldistrikt för garnisonsförsamlingen).

Följande tabell utvisar, huru antalen skolor voro efter deras arter fördelade i procent.

S k o l o r .	Landsbyggd.	Städer.	Hela riket.
Folkskolor:	%	%	%
Fasta:			
Med 1 lärare eller lärarinna	32·4	8·7	31·4
Med flera lärare eller lärarinnor	2·2	37·8	3·7
Flyttande:			
På 2 stationer	6·4	0·2	6·1
På 3 »	1·3	—	1·3
På 4 »	0·2	—	0·2
Mindre folkskolor:			
Fasta	6·5	4·4	6·4
Flyttande	5·1	—	4·9
Småskolor:			
Fasta	27·9	48·7	28·7
Flyttande	18·0	0·2	17·3
Samtliga folkskolor	42·5	46·7	42·7
» mindre folkskolor	11·6	4·4	11·3
» småskolor	45·9	48·9	46·0
Summa	100	100	100

Af förestående tabell framgår äfven, att de fasta och de flyttande skolornas procenttal voro för landsbyggden respektive 69·0 och 31·0, för städerna 99·6 och 0·4 samt för hela riket 70·2 och 29·8. — Med afseende på de flyttande skolor, som äro upptagna på städerna, må nämnas att de äro endast 2, hvilka båda flytta inom Filipstads s. k. »utrotar». Med afseende på de mindre folkskolor, som äro upptagna på städerna, må under hänvisning till Tab. 3 erinras därom, att de endast i en del fall höra till den i folkskolestadgans § 3 under denna benämning upptagna art af skolor, hvaremot de för öfrigt i sjelfva verket beteckna ett mellanstadium inom folkskolan.

Fördelningen af skolhus och skolträdgårdar utvisas af följande tabell, i hvilken den nedre delen är upprättad under det antagandet, att alla skolträdgårdarne (2,069 på landsbyggden och 43 i städerna) tillhörde fasta folkskolor (3,480 på landsbyggden och 192 i städerna), ehuru väl — såsom å sid. 3 närmare framhållits — detta antagande ej är fullt riktigt.

Skolhus och skolträdgårdar.	Landsbyggd.	Städer.	Hela riket.
Skolhus:	%	%	%
Egna	69·8	72·3	69·9
Förhyrda eller hyresfritt upplåtna	30·2	27·7	30·1
Summa	100	100	100
Skolträdgårdar i förhållande till antalet fasta folkskolor	59·5	22·4	57·5

Kap. 4. Allmänna folkskolorna: lärare.

Tab. 2 och 3.

Med afseende på de till detta kapitel hörande uppgifterna i Tab. 2 och 3 må anmärkas, att de, när förhållandena förändrats under året, afse årets slut.

Nedanstående tabell lemnar en jämförande öfversigt af hithörande rikssummor för åren 1885—1889.

Lärare och lärarinnor.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
A) I läseämnen (ensamt eller i förening med öfningsämnena eller handaslöjder):					
I folkskolor:					
Ordinarie:					
Lärare	3,928	3,935	4,011	4,104	4,112
Lärarinnor	776	809	857	923	958
Extra ordinarie:					
Lärare	230	264	247	222	240
Lärarinnor	320	346	362	305	324
Biträdande:					
Lärare	20	24	22	21	26
Lärarinnor	184	201	210	232	210
I mindre folkskolor:					
Lärare	266	259	258	258	259
Lärarinnor	850	876	860	914	933
I småskolor:					
Lärare	456	455	443	417	397
Lärarinnor	4,624	4,696	4,867	4,942	5,025
I samtliga skolor:					
Lärare	4,900	4,937	4,981	5,022	5,034
Lärarinnor	6,754	6,928	7,156	7,316	7,480
Summa	11,654	11,865	12,137	12,338	12,514
B) Endast i öfningsämnena eller handaslöjder:					
Lärare	323	336	344	365	355
Lärarinnor	337	384	392	416	418
Summa	660	720	736	781	773

Då afseende endast fästes vid undervisningen i läseämnena, företer lärarepersonalen år 1889 vid jämförelse med år 1888 en tillökning af 176 personer (1·4 %), hvilken till aldra största delen faller på lärarinnorna. Då man åter tager i betraktande dem, som undervisat endast i öfningsämnena eller handaslöjder, har antalet under året minskats med 8 (1 %).

Slutligen må nämnas, att åtskilliga tal, som afse riket i dess helhet, äfven finnas i följande två afdelningar af detta kapitel, nemligen dels under länstabellen, dels i den tabell, som visar förhållandet mellan landsbyggd och städer.

En öfversigt för de särskilda länen år 1889 lemnas af

följande tabell, i hvilken kol. 3 för Stockholms stad lemnats tom, såsom där utan betydelse.

1	2	3	4	5	6	7
L ä n.	Lärare och lärarinnor i läse- ämnena.					Hela antalet lärare och lärarinnor, som endast undervisat i öfnings- ämnena eller handaslöjder, i % af hela antalet de do i läseämnena (kol. 2).
	Hela antalet.	På 100 □ kilometer eller 1 □-myl.	På 10,000 af folkmängden.	Fördelade efter kön i % inom hvarje län.		
				Lärare.	Lärarinnor.	
Stockholms stad	472		19·4	18·4	81·6	7·4
Stockholms län	464	6·24	30·4	36·9	63·1	6·0
Uppsala »	325	6·34	26·8	45·5	54·5	8·0
Södermanlands »	394	6·29	25·5	40·4	59·6	19·3
Östergötlands »	697	6·97	26·1	44·9	55·1	8·5
Jönköpings »	491	4·64	25·2	47·0	53·0	16·9
Kronobergs »	340	3·80	21·0	47·1	52·9	2·9
Kalmar »	515	4·71	21·8	46·2	53·8	6·4
Gottlands »	153	4·98	29·6	57·5	42·5	5·9
Blekinge »	274	9·46	19·1	43·4	56·6	7·7
Kristianstads »	678	10·81	30·2	46·5	53·5	2·5
Malmöhus »	1,243	26·54	34·0	41·5	58·5	7·0
Hallands »	382	8·01	28·0	35·9	64·1	1·0
Göteborgs o. Bohus »	772	15·74	26·0	29·0	71·0	8·9
Elfsborgs »	662	5·56	23·9	42·6	57·4	8·3
Skaraborgs »	600	7·41	21·2	41·2	58·8	4·2
Värmlands »	647	3·71	25·6	48·4	51·6	3·1
Örebro »	541	6·54	29·4	43·6	56·4	6·3
Västmanlands »	404	6·23	29·7	36·6	63·4	5·2
Kopparbergs »	712	2·56	36·3	41·7	58·3	4·1
Gefleborgs »	549	3·08	26·9	35·0	65·0	2·9
Västernorrlands »	383	1·65	18·8	35·5	64·5	1·3
Jemtlands »	285	0·60	28·7	38·6	61·4	2·1
Vesterbottens »	269	0·50	22·3	24·9	75·1	0·7
Norrbottnens »	262	0·27	25·5	38·2	61·8	1·1
Hela riket år 1889	12,514	3·08	26·2	40·2	59·8	6·2
» » » 1888	12,338	3·04	26·0	40·7	59·3	6·3
» » » 1887	12,137	2·99	25·6	41·0	59·0	6·1
» » » 1886	11,865	2·92	25·2	41·6	58·4	6·1
» » » 1885	11,654	2·87	24·9	42·0	58·0	5·7
» » » 1884	11,409	2·81	24·6	43·0	57·0	5·4
» » » 1883	11,136	2·74	24·2	43·6	56·4	5·4
» » » 1882	10,831	2·67	23·6	44·7	55·3	4·9

Förhållandet mellan landsbygd och städer utvisas af nedanstående procenttabell.

Lärare och lärarinnor.	Lands- bygd.	Städer.	Hela riket.
	%	%	%
A) I läseämnen (ensamt eller i förening med öfningsämnen eller handaslöjder):			
I folkskolor:			
Ordinarie:			
Lärare	35.1	21.3	32.9
Lärarinnor	4.2	25.2	7.6
Extra ordinarie:			
Lärare	1.7	3.1	1.9
Lärarinnor	1.0	10.7	2.6
Biträdande:			
Lärare	0.3	0.4	0.2
Lärarinnor	1.4	4.6	1.9

Lärare och lärarinnor.	Lands- bygd.	Städer.	Hela riket.
	%	%	%
I mindre folkskolor:			
Lärare	2.5	—	2.1
Lärarinnor	8.8	0.9	7.4
I småskolor:			
Lärare	3.7	0.2	3.2
Lärarinnor	41.4	33.6	40.2
I samtliga skolor:			
Lärare	43.2	25.0	40.3
Lärarinnor	56.8	75.0	59.7
Summa	100	100	100
B) Endast i öfningsämnen eller handaslöjder:			
Lärare	49.5	39.2	45.9
Lärarinnor	50.5	60.8	54.1
Summa	100	100	100

Kap. 5. Allmänna folkskolorna: lärjungar.

Tab. 4 och 5.

Såsom af öferskrifterna till kol. 2—26 å hithörande Tab. 4 och 5 framgår, afse uppgifterna året i dess helhet och således ej särskildt årets slut (med undantag dock för det fall, hvarom handlas i slutet af detta stycke). Således kunna i hvilken som helst af kol. 2—26 vara inräknade barn, som vid årets slut ej kvarlefde. Under hänvisande för öfrigt till hvad som rörande denna sak yttrades i berättelsen för år 1882 (sid. 25) må nämnas, att mortaliteten år 1889 inom de här ifrågavarande 8 åldersklasserna (7—14 år) tillsammans tagna uppgick i absolut tal till 3,227 eller till 0.41 % af hela antalet inom dessa åldersklasser vid årets slut. — Med afseende på grunderna för dessa tabeller och dithörande primäruppgifter behöfver för öfrigt endast erinras om föreskriften, att barn, som under året undervisats i olika skolor, skall räknas som lärjunge endast i den skola, som det under kalenderåret sednast tillhört.

Om man nu öfvergår till en jemförande öfersigt af rikssummorna för åren 1885—1889, må först erinras därom,

att enligt den allmänna befolkningsstatistiken folkmängden vid 1888 års slut i ålder af 7—14 år utgjorde 776,284 och att af detta antal voro med afseende på under året åtnjuten undervisning af skolråden redovisade 97.6 %. För år 1889 utgjorde folkmängden inom samma årsklasser 784,532. Om detta tal jemföres med rikssumman, 764,959, för »hela antalet barn af 7—14 års ålder» (Tab. 4, kol. 25), så finner man, att de af skolråden redovisade barnens antal — då afseende ej heller här fästes vid de däribland inräknade under året aflidna — utgjorde 97.5 %. De icke redovisades procenttal var således 2.5. Om det ofvannämnda antalet af 784,532 fördelas efter kön, så har man 396,053 gossar och 388,479 flickor. Jemföras dessa tal med antalen redovisade gossar och flickor (Tab. 4, kol. 23 och 24), så blifva procentalen resp. 98.1 och 96.9.

Till hvilka antal de sålunda redovisade barnen, så vidt känt är, åtnjutit eller icke åtnjutit undervisning, utvisas af följande tabell.

	Barn af 7—14 års ålder,	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
1	som under året åtnjutit undervisning på nedan angifna sätt	693,614	700,596	707,895	709,724	715,819
2	som under året ej åtnjutit sådan undervisning	34,963	37,368	36,564	39,200	40,066
3	om hvilka uppgifter saknas	10,118	8,771	8,198	8,872	9,074
	Summa	738,695	746,735	752,657	757,796	764,959

Vid jämförelse mellan de två sista åren finner man således, att medan hela antalet barn i skolåldern vuxit med 8,248 (= 784,532—776,284), har samtidigt antalet af dem, som enligt rad. 1 i denna tabell under året åtnjutit undervisning, vuxit med 6,095, antalet af dem, som enligt rad. 2 under året ej åtnjutit sådan undervisning, med 866 samt

antalet af dem, om hvilka enligt rad. 3 uppgifter saknas, med 202.

Om man för de fem åren fördelar barnen å rad. 1 i föregående tabell i sådana grupper som i kol. 11—15 af Tab. 4, så erhåller man följande tabell.

Barn af 7—14 års ålder, som under året åtnjutit undervisning i:		1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
4	samtliga folkskolor, mindre d:o och småskolor	622,624	630,354	640,994	643,620	651,123
5	högre folkskolor	248	239	202	194	196
6	allmänna läroverk och specialskolor	11,791	11,924	12,124	12,220	12,707
7	enskilda skolor	18,365	18,185	17,632	16,885	16,739
8	hemmen	40,586	39,894	36,943	36,805	35,054
Summa		693,614	700,596	707,895	709,724	715,819
Särskild fördelning af de å rad. 4 inräknade, efter undervisning i:						
9	deras egna distrikts skolor	611,045	618,515	628,385	630,043	636,366
10	skolor utom deras egna distrikt	11,579	11,839	12,609	13,577	14,757
Summa		622,624	630,354	640,994	643,620	651,123

Man ser således vid jämförelse mellan de två sista åren, att antalet barn i skolåldern, som undervisats i samtliga folkskolor, mindre folkskolor och småskolor, under året ökats med 7,503, hvaremot antalet i enskilda skolor minskats med 146 och antalet i hemmen undervisade minskats med 1,751. — Om man såsom mått på folkskolefrekvensen under de två sista åren använder talet å rad. 4, beräknadt i procent af hela folkmängden inom åldersgruppen 7—14 år, så är detta procenttal 82.9 för det förra och 83.0 för det sednare. Om »hela antalet» i de allmänna folkskolorna under året undervisade barn befunnit sig i 7—14 års ålder, eller m. a. o. om man för dylik beräkning i st. för talen å rad. 4 använder för 1888 talet 684,797 och för 1889 talet 689,954 (se Tab. 4, kol. 26), så blifva procenttalen i stället 88.2 för 1888 och 87.9 för 1889.

Med afseende på rad. 7 och 8 i föregående tabell må följande ytterligare nämnas. Bland där omförmälda »enskilda skolor» äro *icke* sådana inräknade, som äro inrättade på enskildes bekostnad enligt folkskolestadgans § 62, mom. 2, och för hvilka enligt de allmänna formulären primäruppgifter afgifvits. Dessa skolor hafva, såsom i berättelsen

för år 1882 (sid. 16) närmare utvecklats, inräknats på vederbörliga platser bland de andra skolorna. Således afser rad. 7 sådana enskilda skolor, som omförmälas i mom. 1 af nyss anförda § af folkskolestadgan. Antagligen finnes däribland ett mindre antal skolor, som närmast motsvara de allmänna folkskolorna, isynnerhet småskolorna; men sannolikt utgöras de till största delen af elementarläroverk, särskildt sådana för flickor. — Beträffande åter de barn, som äro räknade till rad. 8, finnas anledningar att tro, att dit blifvit förda ganska många, som rätteligen bort i primäruppgifterna räknats till dem, »som under året ej åtnjutit undervisning» (rad. 2), eller till dem, »om hvilka uppgifter saknas» (rad. 3). Men å andra sidan minskas vigten af detta förhållande af den omständigheten, att antagligen en stor del af dessa barn först under året inträdt i skolåldern.

Vid fördelning af de i föregående tabell å rad. 9 upptagna lärjungarne efter de 3 hufvudslagen af skolor (folkskolor, mindre folkskolor och småskolor), äfvensom efter skolornas olika natur af fasta eller flyttande, erhåller man följande öfversigt.

Barn af 7—14 års ålder, som under året undervisats i sina egna distrikts skolor, nemligen i:		1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
11	fasta folkskolor.....	289,517	296,996	305,970	312,091	319,159
12	flyttande »	73,560	72,375	70,397	68,887	68,072
13	fasta mindre folkskolor.....	24,174	24,118	24,565	26,240	27,238
14	flyttande »	28,143	28,522	28,243	28,330	27,997
15	fasta småskolor.....	102,490	105,662	109,429	109,605	111,153
16	flyttande »	93,161	90,842	89,781	84,890	82,747
Summa		611,045	618,515	628,385	630,043	636,366
17	samtliga fasta skolor	416,181	426,776	439,964	447,936	457,550
18	samtliga flyttande »	194,864	191,739	188,421	182,107	178,816
Summa		611,045	618,515	628,385	630,043	636,366

Man finner här af vid jämförelse mellan de två sista åren, att antalet barn i samtliga fasta skolor ökats med 9,614, medan antalet i samtliga flyttande skolor minskats med 3,291, och att således förhållandena förbättrats.

Om man slutligen för åren 1885—1889 fördelar de 4 rad. 2 af denna tabellgrupps första tabell (sid. 7) upptagna barnen efter anledningarna därtill, så erhåller man följande tabell, vid hvilken den anmärkningen må förutskickas, att de 4 rad. 19 och 20 t. ex. för år 1889 upptagna talen alldeles icke angifva antalen af dem, som under året visat

sig hafva inhemtat folkskolans minimikurs eller aflagt godkänd afgangspröfning. De barn, med hvilka ettdera varit förhållandet, höra nemligen till rad. 19 och 20, endast om de därjemte äro inom skolåldern samt för öfrigt — förutom sjelfva profvens afläggande — alldeles icke under året åtnjutit undervisning eller åtminstone icke på något af de sätt, som äro angifna å rad. 4—8 i 1:a tabellen å sid. 8. Det är nemligen antagligt, att icke få af barnen å rad. 19 och 20 af följande tabell under året deltagit i s. k. repetitionsskola eller i s. k. konfirmationsskola.

Barn af 7—14 års ålder, som under året ej åtnjutit undervisning enligt rad. 4—8 här ofvan, nemligen:		1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
19	efter inhemtande af folkskolans minimikurs	6,047	6,333	6,165	6,033	5,859
20	efter godkänd afgangspröfning	14,546	15,699	15,716	17,090	18,110
21	till följd af sjukdom eller naturfel	3,730	3,838	3,633	3,832	3,661
22	af annan anledning	10,640	11,498	11,000	12,245	12,436
Summa		34,963	37,368	36,564	39,200	40,066

Såsom i berättelsen för år 1882 (sid. 13) anmärktes, kan man såsom maximigräns för antalet barn i skolåldern, hvilkas undervisning varit under året försummad, betrakta den summa, som erhålles genom att hoplägga antalet icke redovisade, antalet af dem, om hvilka uppgifter saknas, samt antalet af dem, som »af annan anledning» icke åtnjutit undervisning. För år 1888 utgjorde denna maximigräns 39,605 (= 18,488 + 8,872 + 12,245) och för år 1889 åter 41,083 (= 19,573 + 9,074 + 12,436). Om dessa två tal förvandlas till procent af rikets folkmängd vid årets slut i ålder af 7—14 år, så får man 5.1 % för 1888 och 5.2 för 1889. Sammanhåller man detta sista resultat därmed, att — såsom å sid. 7 visats — redovisningsprocenterna för gossar och flickor äro mycket höga och föga skiljaktiga, så inser man lätt, att någon synnerlig olikhet ej kan förefinnas i de båda könen skolfrekvens.

Slutligen må nämnas, att åtskilliga tal, som afse riket i dess helhet, äfven finnas i följande två afdelningar af detta kapitel, nemligen dels under länstabellen, dels i de tabeller, som visa förhållandet mellan landsbyggd och städer.

En öfversigt för de särskilda länen år 1889 lemnas af å nästa sida stående tabell, rörande hvilken följande anmärkningar må förutskickas. Kol. 2—10 innehålla en procentfördelning af antalen redovisade barn af 7—14 års ålder, d. v. s. af de absoluta tal, som finnas i kol. 25 å Tab. 4. De i dessa kol. 2—10 stående procenttalen, hvilka å hvarje särskild rad gifva 100 till summa, motsvara de absoluta tal, som man å Tab. 4 finner i kol. 11—15, 17—20 och 22. Härvid är dock att märka, att procenttalen i kol. 3 af följande tabell motsvara summorna af talen i kol. 12 och 13 å Tab. 4. De absoluta talen i kol. 12 (»högre folkskolor») äro nemligen vid de 12 län, där de förekomma, alldeles för små att förtjena en särskild procentkolumn.

De motsvarande procenttalen skulle vid 1 län hafva blifvit uppförda med 0.2 och vid 4 med 0.1, men vid de öfriga ej ens uppgått till sistnämnda storlek. — De procenttal, som finnas i kol. 11 och 12, motsvara de absoluta talen i kol. 8 och 9 å Tab. 4 och ange således egentligen endast fördelningen af de barn i skolåldern, som undervisats i sina egna distrikts allmänna folkskolor. Men om man antager, att såväl de barn i skolåldern, hvilka undervisats i allmänna folkskolor utom deras egna distrikt (Tab. 4, kol. 10), som ock de barn utom den egentliga skolåldern, hvilka undervisats i allmänna folkskolor, varit fördelade mellan fasta och flyttande skolor i samma proportion, som den förstnämnda gruppen, så kan man anse procenttalen i kol. 11 och 12 af följande tabell äfven ange fördelningen mellan fasta och flyttande skolor af *alla* de barn, som jemlikt kol. 26 å Tab. 4 åtnjutit undervisning i läuens allmänna folkskolor. Sagde antagande kan ej leda till något större fel, då för hela riket de två sednare grupperna i absoluta tal uppgå endast till 14,709 och 38,831 eller tillsammans till 53,240, således endast till omkring 8 % af hela rikssumman i nämnda kol. 26. Visserligen är den motsvarande procenten högre i åtskilliga län, så t. ex. — för att nämna de högsta — 11 i Malmöhus och Västernorrlands, 12 i Norrbottens, 14 i Jemtlands och 16 i Västernorrlands, men någon anledning till att den ena eller den andra af de två grupperna skulle förekomma jemförelsevis mera i antingen fasta eller flyttande skolor kan svårigen finnas, och i sjelfva verket träffar man bland de nyss anförda exemplen såväl län med ytterst få flyttande skolor, som län med ytterligt många sådana. — Om man på nu utvecklade skäl anser det genom talen i kol. 8 och 9 å Tab. 4 bestämda förhållandet mellan antalen barn i fasta och flyttande skolor gälla för alla de barn, som jemlikt kol. 26 å Tab. 4 undervisats i läuens allmänna folkskolor, kan man därpå grunda den beräk-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
L ä n.	Barn af 7—14 års ålder,									Lärjungarne för-		Lärjungar i medeltal				
	som under året undervisats i					som under året ej åtnjutit				om hvilka uppgifter saknas,	delade länsvis i % mellan		på hvarje lärare eller lärarinna i läseämnen			
	och småskolor,	speciälskolor,	högre folkskolor samt allmänna läroverk och speciälskolor,	enakidskolor,	hemmen,	minimikurs,	efter inhemtande af folkskolor,	efter godkänd afslutningspröfning,	till följ af sjukdom eller naturfel,		af annan anledning,	fasta	flyttande	i fasta	i flyttande	i samtliga
	fördelade länsvis i % af hela antalet redovisade.									skolor.		skolor.				
Stockholms stad	71.8	7.1	12.4	1.4	0.3	0.7	0.2	5.4	0.7	100	—	40	—	40		
Stockholms län	82.6	1.4	1.5	4.8	1.5	3.7	0.5	2.5	1.5	93.0	7.0	44	44	44		
Uppsala »	82.9	1.7	2.9	4.4	1.0	3.0	0.6	2.2	1.3	99.3	0.7	50	27	49		
Södermanlands »	87.4	2.0	0.9	3.6	0.5	2.6	0.5	1.4	1.1	98.2	1.8	57	49	57		
Östergötlands »	80.2	1.6	2.4	4.1	1.4	5.0	0.7	2.8	1.8	87.9	12.1	51	52	51		
Jönköpings »	87.9	1.0	1.5	2.3	0.8	4.2	0.4	1.3	0.6	36.7	63.3	54	59	57		
Kronobergs »	91.7	0.7	0.5	2.4	0.6	3.1	0.3	0.5	0.2	16.5	83.5	73	77	76		
Kalmar »	83.7	1.1	2.4	4.0	1.1	3.6	0.5	2.0	1.6	56.8	43.2	66	73	69		
Gottlands »	86.8	3.0	1.8	0.8	2.0	3.5	0.6	1.0	0.5	100	—	45	—	45		
Blekinge »	82.2	2.4	3.7	5.8	0.7	1.2	0.5	2.0	1.5	66.7	33.3	70	99	78		
Kristianstads »	93.5	0.3	1.8	1.1	0.3	1.0	0.3	0.6	0.6	87.3	12.7	55	58	55		
Malmöhus »	89.4	2.5	3.1	0.9	0.3	2.2	0.3	0.5	0.8	99.8	0.2	47	30	47		
Hallands »	89.2	1.2	1.6	1.9	0.8	2.6	0.5	1.0	1.2	78.3	21.7	58	50	56		
Göteborgs o. Bohus »	87.3	2.4	5.0	0.8	0.8	2.4	0.3	0.5	0.5	68.6	31.4	51	57	53		
Elfsborgs »	87.7	1.1	0.9	2.8	0.9	2.3	0.5	2.1	1.7	62.4	37.6	66	58	62		
Skaraborgs »	85.9	1.7	1.0	4.9	0.9	3.2	0.4	1.3	0.7	91.1	8.9	61	60	61		
Värmlands »	91.0	1.4	0.8	1.8	0.3	1.2	0.7	1.4	1.4	34.6	65.4	66	63	64		
Örebro »	87.4	1.1	1.2	1.3	0.9	3.2	0.6	2.7	1.6	89.4	10.6	55	54	55		
Västmanlands »	88.3	1.7	1.0	2.4	1.0	2.2	0.5	2.1	0.8	92.3	7.7	48	55	48		
Kopparbergs »	91.6	0.7	1.2	1.9	0.3	1.4	0.4	1.4	1.1	89.7	10.3	43	41	43		
Gefleborgs »	87.0	1.5	1.5	2.8	0.7	2.3	0.5	2.2	1.5	81.2	18.8	54	50	53		
Västernorrlands »	73.1	1.5	1.9	18.4	0.7	1.0	0.3	0.8	2.3	49.4	50.6	65	80	72		
Jemtlands »	85.0	1.3	0.9	6.9	0.1	0.8	1.0	2.2	2.7	27.8	72.2	54	52	53		
Vesterbottens »	70.2	0.7	0.5	25.7	0.8	0.6	0.7	0.2	0.5	22.7	77.3	51	69	64		
Norrbottnens »	64.6	1.1	0.8	27.1	2.3	0.3	0.4	1.8	1.6	47.6	52.4	50	53	51		
Hela riket år 1889	85.0	1.7	2.2	4.6	0.7	2.4	0.5	1.6	1.3	71.9	28.1	53	62	55		
» » » 1888	85.0	1.6	2.2	4.9	0.8	2.2	0.5	1.6	1.2	71.1	28.9	53	63	56		
» » » 1837	85.2	1.6	2.3	4.9	0.8	2.1	0.5	1.5	1.1	70.0	30.0	54	64	56		
» » » 1886	84.4	1.6	2.4	5.4	0.9	2.1	0.5	1.5	1.2	69.0	31.0	54	65	57		
» » » 1885	84.3	1.6	2.5	5.5	0.8	2.0	0.5	1.4	1.4	68.1	31.9	54	66	58		
» » » 1884	84.1	1.6	2.5	5.7	0.9	1.8	0.5	1.6	1.3	66.8	33.2	55	67	58		
» » » 1883	84.1	1.7	2.6	5.8	0.8	1.6	0.5	1.6	1.3	65.7	34.3	55	67	59		
» » » 1882	83.8	1.7	2.7	6.0	0.8	1.6	0.5	1.6	1.3	64.7	35.3	56	67	59		

ning, hvars resultat äro intagna i ofvanstående tabells sista afdelning. Man erhåller nemligen för hvarje särskildt län — på det angifna sättet eller, vid län med ett fåtal flyttande skolor, omedelbarligen ur primäruppgifterna — hela antalet barn särskildt i de fasta och särskildt i de flyttande skolorna, hvarjemte den motsvarande fördelningen af lärarepersonalen lätteligen verkställes i enlighet därmed, att hvarje flyttande

skola endast har en lärare eller lärarinna utom 11 skolor, som hafva två lärare eller lärarinnor hvardera, nemligen i Kronobergs län 1 folkskola på tre stationer och 2 småskolor på d:o, i Kalmar län 1 folkskola på tre stationer och 1 d:o på två, i Hallands län 1 folkskola på två stationer och 1 småskola på d:o, i Elfsborgs län 1 småskola på fem stationer, i Värmlands län 2 folkskolor på två stationer och i Koppar-

bergs 1 småskola på två stationer. För hela riket erhåller man 495,844 lärjungar i fasta skolor och 194,110 i flyttande, medan antalet af lärare och lärarinnor i läseämnen utgör 9,385 vid de fasta skolorna och 3,129 vid de flyttande.

Med afseende på föregående tabells första afdelning är följande att nämna. Såsom å sid. 7 visats, utgör de icke redovisade barnens antal 2.5 % af rikets hela folkmängd i ålder af 7—14 år. Huru stora de motsvarande procenttalen äro för de särskilda länen kan — enär uppgifter länsvis om folkmängden i särskilda åldersår ej finnas i allmänna befolkningsstatistiken — ej bestämmas, men de kunna naturligtvis vara temligen olika. Då de icke redovisade barnen egentligen äro likställda med dem, om hvilka uppgifter saknas, så följer däraf, att talen i kol. 10 äro öfver hufvud taget jemförelsevis betydligt för små. Så t. ex. skulle man å raden för »Hela riket» genom att medtaga de icke redovisade hafva i kol. 10 fått 3.8 i stället för 1.3. Naturligtvis skulle samtidigt talen i de föregående kolumnerna blifva något *mindre*, emedan de motsvarande absoluta talen skulle, sjelfva oförändrade, hafva varit att jemföra med en något *större* totalsumma. I stället för 85.0 i kol. 2 å slutraden för år 1889 skulle man t. ex. fått 83.0.

Några af de större skiljaktigheter, som jemlikt kol. 2—10 förefinnas mellan länen, kunna förtjena att särskildt framhållas. De lägsta talen för barn, som undervisats i allmänna folkskolor (kol. 2), finner man för Stockholms stad samt för Vesternorrlands, Vesterbottens och Norrbottens län. Anledningen är likväl ingalunda densamma på alla dessa ställen. I Stockholms stad har förhållandet sin förklaring däri, att ett mycket stort antal barn undervisats i allmänna läroverk och specialskolor samt i enskilda skolor, hvaremot i de nämnda länen en stor myckenhet barn undervisats i hemmen. Anmärkningsvärdt är att Jemtlands län i sistnämnda hänseende visar ett ofantligt mycket lägre procenttal, hvilket är nära lika med det i Blekinge län. — De lägsta procenttalen för undervisning i hemmen finner man för Stockholms stad samt för Gottlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Vermlands, Örebro och Kopparbergs län, om man endast nämner de ställen, där procenten ej uppgår till 2. — Procenttalen i kol. 6—10 äro i allmänhet så små, att de ej behöfva här göras till föremål för särskild uppmärksamhet. De största skiljaktigheterna finner man för öfrigt med hänsyn till de barn, som under året »af annan anledning» (kol. 9) ej åtnjutit undervisning. Stockholms stad har där det högsta procenttalet (5.4) och Vesterbottens län det lägsta (0.2). Men dessa och andra skiljaktigheter — företrädesvis i denna kolumn — kunna vara mera skenbara än verkliga, emedan vid en på fullständig kännedom grundad fördelning antagligen såväl de barn, som hvilka uppgifter saknas» (kol. 10), som äfven de icke redovisade, skulle för det mesta hafva fått sin plats i kol. 9.

Om man med afseende på lärjungarnes fördelning mellan fasta och flyttande skolor frånser Stockholms stad och Gottlands län, som efter 1888 ej heller har några flyttande skolor, finner man likväl så stora skiljaktigheter, att t. ex. i Malmöhus län endast 0.2 % och i Uppsala län 0.9 % undervisats

i flyttande skolor, men i Kronobergs 83.5 %. Närmast sistnämnda län komma Vesterbottens med 77.3 % i flyttande skolor, Jemtlands med 72.2, Vermlands med 65.4, Jönköpings med 63.3, Norrbottens med 52.4 och Vesternorrlands med 50.6. Anmärkningsvärdt är att Kopparbergs län har endast 10.3 samt således lägre procent än t. ex. Östergötlands län med 12.1, Kristianstads med 12.7 och Örebro med 10.6.

Af tabellens sista afdelning finner man, att Stockholms stad har den största lärarepersonalen i förhållande till lärjungeantalet. Af länstabellen å sid. 6 ser man däremot, att Stockholms stad näst Vesternorrlands och Blekinge län har den minsta lärarepersonalen i förhållande till folkmängden. Förklaringen till denna skenbara motsägelser har man i det ofvan påvisade förhållandet, att Stockholms stad har ett af de lägsta procenttalen för barn i allmänna folkskolor. Det län, som med afseende på gynnsamt förhållande mellan antalen lärare och lärjungar kommer Stockholms stad närmast, är Kopparbergs län. De minst gynnsamma förhållandena träffar man däremot i Blekinge, Kronobergs, Vesternorrlands och Kalmar län. — Det torde böra särskildt framhållas, att de i dessa kolumner stående talen endast angifva, huru många lärjungar i medeltal hvarje lärare (lärarinna) under kalenderåret haft att undervisa, men ingalunda huru många varit i medeltal — äfven vid den ordentligaste skolgång — under samma undervisningstimmor förenade. De sednare medeltalen äro naturligtvis betydligt lägre, hvilket beror på två särskilda anledningar af helt olika natur, nemligen dels — och hufvudsakligen — därpå att de lärjungar, som en och samma lärare (lärarinna) har att undervisa, i en mängd fall äro delade på afdelningar, som undervisas på skilda tider, dels — ehuru i vida mindre grad — därpå att kalenderår och läseår ej behöfva sammanfalla.

I berättelsen för år 1882 (sid. 28 och 29) finner man en närmare undersökning om det inflyttande, som de båda nämnda anledningarna utöfva i berörda hänseende. Man kan däraf draga följande slutsatser angående medeltalen för hela riket af lärjungar, som under kalenderåret undervisats af samme lärare. I flyttande skolor sjunker antalet — äfven vid blott 2 stationer på hvarje — till 31 redan af den första anledningen, hvarefter det på grund af den andra anledningen kan anses sjunka till 28. Om båda anledningarna verkat i samma mån äfven vid de fasta skolorna, så sjunker talet i kol. 13 från 53 till omkring 24, hvilket tal likväl torde vara för lågt, emedan den första anledningen väl är mindre verksam här än vid de flyttande.

Öfvergår man till en jemförelse mellan landsbyggd och städer, så kan man först fråga, om de i skolåldern befintliga barnen äro lika fullständigt redovisade. Med afseende på denna fråga må hänvisas till undersökningen i 1882 års berättelse (sid. 29 och 30), hvaraf framgår såsom högst sannolikt, att redovisningen varit fullständigare i städerna än på landsbyggen. För hela riket hafva, såsom redan å sid. 7 blifvit nämndt, 97.8 % redovisats.

I hvilket förhållande de redovisade barnen, så vidt känt är, åtnjutit undervisning, finner man af tabellen å följande sida.

	Barn af 7—14 års ålder,	Lands- byggd.	Städer.	Hela riket.
		%	%	%
1	som under året åtnjutit undervisning på nedan angifna sätt.....	93·7	92·6	93·5
2	» » » ej åtnjutit sådan undervisning.....	5·1	6·0	5·2
3	om hvilka uppgifter saknas.....	1·2	1·4	1·3
	Summa	100	100	100

Det något högre talet för städerna å rad. 2 och 3 beror antagligen därpå, att barnen där blifvit fullständigare redovisade.

Om de å rad. 1 i denna tabell inräknade barnen fördelas efter undervisningens hufvudarter samt ytterligare de å rad. 4 inräknade barnen fördelas efter undervisning inom eller utom deras egna distrikt, så erhålles följande tabell.

	Barn af 7—14 års ålder, som under året åtnjutit undervisning i:	Lands- byggd.	Städer.	Hela riket.
		%	%	%
4	samtliga folkskolor, mindre d:o och småskolor	87·3	73·5	85·0
5	högre folkskolor.....	0·5	7·7	1·7
6	allmänna läroverk och specialskolor			
7	enskilda skolor			
8	hemmen	5·2	1·5	4·6
	Summa	93·7	92·6	93·5
	Särskild fördelning af de å rad. 4 inräknade, efter undervisning i:			
9	deras egna distrikts skolor	85·5	71·1	83·1
10	skolor utom deras egna distrikt	1·8	2·4	1·9
	Summa	87·3	73·5	85·0

Barnen å rad. 5 och 6 hafva sammanräknats, emedan de i högre folkskolor undervisade ej uppgå (se Tab. 5) på långt när till 0·1 % af antalet redovisade.

Om de å rad. 9 i denna tabell inräknade barnen fördelas efter de olika slagen af folkskolor, så erhålles följande tabell.

	Barn af 7—14 års ålder, som under året undervisats i sina egna distrikts skolor, nemligen i:	Lands- byggd.	Städer.	Hela riket.
		%	%	%
11	fasta folkskolor	39·5	53·3	41·7
12	flyttande »	10·6		
13	fasta mindre folkskolor	4·1	0·6	3·6
14	flyttande »	4·4	—	3·6
15	fasta småskolor	14·0	17·3	14·5
16	flyttande »	12·9		
	Summa	85·5	71·1	83·1
17	samtliga fasta skolor	57·6	71·1	59·8
18	samtliga flyttande »	27·9		
	Summa	85·5		83·1

På grund af förhållanden, som redan äro berörda i Kap. 3 (sid. 5), äro på städerna förda äfven barn, som undervisats i flyttande skolor. Men då deras antal endast på rad. 18 skulle uppgå (se Tab. 5) till 0·1 % af antalet redovisade barn, hafva i städernas kolumn fasta och flyttande skolor sammanslagits. — Af det ringa antal, som påförts städerna såsom undervisade i fasta mindre folkskolor, faller mer än en tredjedel — 282 lärjungar af 722 — på Göteborg, som ensamt äfven räknar 7 af städernas 18 sådana skolor. Men hvad som där kallas mindre folkskola är tydligen icke något annat än ett mellanstadium inom folkskola.

Om de å rad. 2 af denna tabellgrupps första tabell inräknade barnen fördelas efter anledningarna därtill, så erhålles följande tabell.

	Barn af 7—14 års ålder, som under året ej åtnjutit undervisning enligt rad. 4—8 här ofvan, nemligen:	Lands- byggd.	Städer.	Hela riket.
		%	%	%
19	efter inhemtande af folkskolans minimikurs...	0·8	0·8	0·8
20	efter godkänd afgångspröfning.....	2·3	2·5	2·4
21	till följd af sjukdom eller naturfel.....	0·5	0·4	0·5
22	af annan anledning	1·5	2·3	1·6
	Summa	5·1	6·0	5·2

Vill man slutligen jemföra landsbyggd och städer med afseende på medeltalen af lärjungar på hvarje lärare eller lärarinna i läseämnena, så kan detta lätt ske i enlighet med de grunder, som användts för utarbetandet af kol. 13—15 i tabellen å sid. 10. För landsbyggden erhåller man sålunda — approximativt — 402,386 lärjungar i fasta skolor och 194,021 i flyttande, medan antalet af lärare och lärarinnor i läseämnena utgör 7,328 vid de fasta skolorna och 3,127 vid de flyttande. För städerna äro de motsvarande lärungeantalen 93,458 och 89 samt de motsvarande lärareantalen 2,057 och 2. De motsvarande talen för hela riket finnas redan angifna å sid. 11. De resultat, som man på grund här af erhåller med afseende på förhållandet mellan antalen lärare och lärjungar, äro sammanställda i följande tabell.

Lärjungar i medeltal på hvarje lärare eller lärarinna i läseämnena.	Lands- byggd.	Städer.	Hela riket.
I fasta skolor	55	45	53
» flyttande »	62	45	62
» samtliga »	57	45	55

Att dessa tal endast angifva, huru många lärjungar i medeltal hvarje lärare (lärarinna) under kalenderåret haft att undervisa, men ingalunda huru många varit i medeltal — äfven vid den ordentligaste skolgång — under samma undervisningstimmar förenade, är förut anmärkt å sid. 11.

Kap. 6. Allmänna folkskolorna: ekonomiska förhållanden.

Tab. 6 och 7.

Genom Kungl. kung. af d. 25 Maj 1888, hvilken trädde i kraft d. 1 Januari 1889, erhöi § 1 i Kungl. kung. af d. 20 Januari 1882 angående aflöning åt lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor, hvilken paragraf redan ändrats genom Kungl. kung. af d. 5 Juni 1885 (se berättelsen för år 1886, sid. 15), ny lydelse. Förändringarna bestå likväl endast däri, att kvantiteten af den till ordinarie lärare eller lärarinna vid egentlig folkskola in natura utgående spannmål — förut bestämd dels i kubikfot och kannor, dels efter metersystemet — nu med en för utjemningens skull gjord liten förhöjning bestämdes endast på det sednare sättet, samt att på samma sätt förfors med afseende på den spannmålskvantitet, hvaraf värdet skulle under vissa förhållanden lemnas i ersättning för sommarbete och vinterfoder för en ko. För närmare kännedom härom må hänvisas till noten å sid. 14 af förra berättelsen och till noten å sid. 14 af denna.

Med nu angifna obetydliga afvikelse gällde med hänsyn till lärarnes löneförmåner under år 1889 samma allmänna bestämmelser, som under det föregående året (se berättelsen för år 1888, sid. 13). Bestämmelserna rörande de därtill af statsmedel utgående bidragen voro i allo oförändrade. Statsbidragets storlek i förhållande till den årliga lönen (husrum, vedbrand och kofoder eller ersättning därför obräknade) uppgick således fortfarande till två tredjedelar för ordinarie och extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskolor, hvarvid lönen för de ordinarie skulle utgöra minst 600 kr. och för de extra ordinarie minst 500 samt statsbidraget vid förhöjning af lönen kunde för de förra ökas till 466 kr. 67 öre och för de sednare till 400 kronor. För biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor samt för lärare och lärarinnor vid mindre folkskolor och vid småskolor uppgick statsbidragets storlek i förhållande till den årliga lönen fortfarande likaledes till två tredjedelar, hvarvid lönen skulle utgöra minst 200 kr. samt statsbidraget vid lörens förhöjning till 250 eller 300 kr. kunde ökas till respektive 166 kr. 67 öre eller 200 kronor.

Innan den egentliga statistiska framställningen vidtager, må — under hänvisande för öfrigt till den utförligare framställningen rörande samma ämne i berättelsen för år 1882 (sid. 33) samt till hvad som i inledningen till berättelsen för 1885 och i d:o till d:o för 1886 yttrats om skoldistriktens skulder och donationer — nämnas, att de primäruppgifter, som ligga till grund för Tab. 6 och 7, ej ännu torde hafva all den grad af tillförlitlighet, som vore önskvärd, ehuru visserligen en högst betydlig mängd af svåra fel rättats med hjälp af det omfattande och ytterst tidsödande extra förarbete med granskning och skriftväxling, hvilket på angifna skäl i större omfattning företogs redan till utarbetandet af berättelsen för 1885 och sedan i mån af behof ständigt fortsatts. Särskildt är angående lån och derå gjorda afbetalningar att befara, att uppgifterna ännu i icke få fall äro oriktiga. Till följd häraf äro de å

Tab. 6 och 7 såsom »Skuld vid årets slut» (kol. 9) och »Skuld vid årets början» (kol. 11) uppförda beloppen att anse såsom minimivärden, hvilka måhända ligga temligen djupt under de verkliga, hvaremot de såsom »Öfriga utgifter» (kol. 15) uppförda beloppen kunna vara för höga, emedan därunder — i strid med tydliga föreskrifter — kapitalafbetalningar å skulder torde vara inräknade i åtskilliga primäruppgifter. Vidare är det sannolikt, att utgifterna »Till skollokaler och inventarier» (kol. 13) blifvit vid åtskilliga skoldistrikt för lågt upptagna. — De fel, som till följd af nu berörda oriktigheter kunna uppstå i Kreditsumman, måste naturligtvis motsvaras af dylika i Debet, och där särskildt under inkomstposten »Bidrag af skoldistriktet», hvilken sålunda blir för högt eller för lågt beräknad. Nu gjorda anmärkningar om vissa belopps osäkerhet böra ihågkommas på vederbörliga ställen i den följande statistiska framställningen.

Till en rätt uppfattning af flera bland kolumnrubrikerna i hit hörande tabellbilagor behövas vissa närmare upplysningar, som ej där kunnat få plats. Dessa upplysningar äro hufvudsakligen intet annat än delar af de »anvisningar», som åtfölja motsvarande afdelning af formuläret (Litt. B) för skolrådets uppgifter. Om dessa anvisningar, så till vida som de här äro behöfliga, hänföras till de respektive kolumnerna, så erhåller man följande öfversigt. Tillgångar vid årets början (kol. 2) och vid dess slut (kol. 17): »Här inräknas icke blott den kontanta behållningen i kassan, utan äfven fordringar, värdepapper samt kapitalvärdet å den skolväsendet tillhöriga fastighet eller del af fastighet, för hvilken särskild afkastning genom hyror, arrenden m. m. erhålles. Värdet af skolhus, hvaraf ingen hyra inflyter, inräknas icke.»

Inkomster: Räntor, arrenden o. d. (kol. 3): »Här inräknas afkomst af donationer.»

Bidrag af skoldistrikt (kol. 4): »Här inräknas värdet af de naturaprestationer, som jemte bidragen till den egentliga lönen utgått till lärare och lärarinnor.» — Närmare om dessa naturaprestationer nämnas här nedan vid kol. 12.

Bidrag af staten (kol. 5): »Från de till distriktet utanordnade statsmedel få distriktets afgifter till folkskolelärarnes pensionskassa icke i redovisningen afdragas.»

Öfriga inkomster (kol. 7): »Här inräknas under året mottagna gåfvor och donationer.» — Af denna föreskrift följer att under året mottagna donationer, så till vida som de fortfarande finnas i behåll och lemna afkastning, måste inräknas i tillgångarne vid årets slut och således äfven i tillgångarne under kommande år.

Utgifter för lärares och lärarinnors aflöning (kol. 12): »Det här införda beloppet måste [för hvarje skoldistrikt] vara lika med slutsumman» till den enligt formuläret Litt. B af skoldistriktet afgifna specifikationen öfver lärares och lärarinnors löneförmåner. — Denna specifikation upptager:

a) egentlig lön, b) lönetillökning för tjänstgöring öfver 8 månader (den »fortsatta undervisningen» oberäknad), c) ersättning för den »fortsatta undervisningen», d) ersättning för undervisning i slöjd, e) värdet af eller ersättning för bostad, f) d:o d:o för bränsle samt g) d:o d:o för kofoder. Naturaprestationer kunna således förekomma under e, f och g; men de förekomma därjemte äfven under a, ty för ordinarie lärare eller lärarinnor vid egentlig folkskola skall en del af den egentliga lönen utgå i spannmål¹⁾ och för öfriga lärare eller lärarinnor kan aflöningen utgå i penningar eller lefnadsmedel (hvaribland äfven fritt kosthåll). Däremot är det ej föreskrifvet att bland löneförmånerna inräkna värdet af planteringslanden, vare sig det ut läraren eller lärarinnan till brukning för eget behof af jordfrukter upplättna jordlandet eller den egentliga och för undervisningen afsedda skolträdgården.

Öfriga utgifter (kol. 15): »Här inräknas bland annat utgifter till folkskolelärares pensionsinrättning, kostnaden för skollokaler, eldning (icke kostnaden för bränsle åt lärare och lärarinnor) samt räntebetalningar. Kapitalafbetalningar å skulder inräknas däremot här icke.»

Beloppet vid årets slut af donationer för skolväsendet (kol. 18): »Här inräknas icke blott de under året för folkskole-

väsendet gjorda donationerna, utan äfven de förut befintliga. Donerad fastighet, som ej lemnar särskild till kassan ingående afkastning, inräknas icke.»

Beträffande särskildt donationer för skolväsendet må utöfver ofvanstående anvisning hänvisas till berättelsen för år 1882 (sid. 35 o. 36) för närmare kännedom om de grundsatser, som hafva iakttagits vid bearbetningen af primäruppgifterna.

En jemförande öfversigt af vissa hit hörande rikssummor för åren 1885—1889 lemnas af nedanstående tabell.

De medel, som utgått af landsting och hushållningssällskap, hafva till aldra största delen — om icke uteslutande — afsett befrämjande af slöjdundervisningen. De medel åter, som utgått af »andra skoldistrikt», afse de — åtminstone så vidt primäruppgifterna utvisa — ytterst få fall, då ett skoldistrikt erhållit ersättning från ett angränsande distrikt för barn från det sednare distriktet, hvilka undervisats i skola, tillhörande det förre, eller då två angränsande distrikt rent af förenat sig om att gemensamt bestrida utgifterna för en skola, som genom sitt läge är användbar för dem båda. De dubbelräkningar, som härigenom måste uppstå, äro så obetydliga, att de ej förtjena att vidare uppmärksammas i denna berättelse.

Skoldistriktens tillgångar, inkomster, utgifter, skulder, behållningar eller brister och donationsbelopp.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
Debet.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Tillgångar vid årets början	5,849,815	5,783,933	5,810,186	6,074,728	6,379,346
Inkomster:					
Räntor, arrenden o. d.	302,960	291,406	298,151	292,347	301,021
Bidrag af skoldistrikt	7,339,765	7,518,145	7,512,091	7,502,202	7,814,347
» » staten	3,206,957	3,315,993	3,691,084	3,837,504	3,911,577
» » landsting, hushållningssällskap eller andra skoldistrikt	76,123	84,569	87,612	89,718	87,505
Öfriga inkomster	285,467	324,767	469,434	554,270	421,202
Skuld vid årets slut	7,235,699	8,517,224	8,820,189	9,453,519	10,178,455
Summa	24,296,786	25,836,037	26,688,747	27,804,288	29,093,453
Kredit.					
Skuld vid årets början	6,953,016	8,018,650	8,888,650	8,861,015	9,471,574
Utgifter:					
Till lärare och lärarinnors aflöning	7,825,682	8,041,130	8,293,763	8,505,249	8,651,764
» skollokaler och inventarier	1,920,596	2,148,214	1,637,125	2,236,834	2,444,261
» undervisningsmateriel	240,700	234,105	220,141	215,540	220,143
Öfriga utgifter	1,522,860	1,797,801	1,643,701	1,692,405	1,834,565
Tillgångar vid årets slut	5,833,932	5,596,137	6,005,367	6,293,245	6,471,146
Summa	24,296,786	25,836,037	26,688,747	27,804,288	29,093,453
Behållning (öferskott af »Tillgångar» öfver »Skulder» eller brist (tvärtom) vid årets slut	— 1,401,767	— 2,921,087	— 2,814,822	— 3,160,274	— 3,707,309
Beloppet vid årets slut af donationer för skolväsendet	3,869,470	3,695,984	3,905,745	4,081,122	4,343,822

¹⁾ Enligt Kungl. kungörelsen af den 25 Maj 1888 skall läraren (lärarinnan), »åtojota i årlig lön dels 13 hektoliter 25 liter spannmål in natura, hälften i råg och hälften i det eller de andra sädeslag, i hvilka kronotionden inom orten utgår, dels och penningar till så stort belopp, att hela lönen, inberäknadt spannmålets värde efter länets markgång för året (Litt. A) uppgår till minst 600

kronor.» — Därsammanstädes är äfven föreskrifvet (jfr ofvan under g), att åt ordinarie lärare (lärarinnor) i folkskola »bör anskaffas sommarbete och vinterfoder för en ko eller ock, där hinder eller svårighet af lokala eller andra förhållanden därför möter, minst värdet af 8 hektoliter 25 liter spannmål af förenämnda sädeslag i ersättning lemnas.»

Om man med afseende på tillgångar och skulder jemför de båda sista åren i föregående tabell, finner man, att uppgifterna äro stridiga. För slutet af år 1888 äro nemligen tillgångarne upptagna till 6,293,245 kr., men för början af år 1889 till 6,379,346; likaså är skulden upptagen till 9,453,519 kr. vid slutet af år 1888, men till 9,471,574 vid början af år 1889. Detta beror till någon del på sådana stridigheter i primäruppgifterna, som ej kunnat vid bearbetningen rättas. Men utom den nu, liksom i flera föregående berättelser, påpekade anledningen därtill, att öfverensstämmelse icke eger rum mellan belopp, som egentligen borde vara utan förändring öfverförda från det ena årets slut till det följande årets början, tillkommer denna gång, liksom de fyra närmast föregående, med afseende på skuldbeloppen en vida väsentligare anledning, nemligen den ofvan (sid. 13) omförmälda särskilda undersökningen rörande skoldistriktens skulder. I de därigenom vunna upplysningarna och rättelserna har man utan tvifvel att nästan helt och hållet söka anledningen därtill, att skuldsumman från 1888 års slut till 1889 års början företer en skenbar tillökning af 18,055 kr. ($\frac{1}{5}$ %). Men denna nu påpekade stridighet är likväl obetydlig i jemförelse med de motsvarande vid årsskiftena 1884—85, 1885—86 och följande. Den skenbara tillökningen i skuldsumman har nemligen från 2,545,152 kr.

(58 %) vid förstnämnda årsskifte efter hand under de tre följande sjunkit till 782,951, 371,426 och 40,826 kr. (resp. 11, 4 och $\frac{1}{5}$ %), hvilket förhållande torde böra anses som ett bevis därpå, att primäruppgifterna förbättrats. — Bristen vid slutet af år 1888 är i föregående tabell beräknad till 3,160,274 kr.; men den minskas till 3,092,228 kr., om man till grund för beräkningen lägger tillgångar och skuld vid 1889 års början. Beloppet af donationer företer vid jemförelse mellan slutet af 1888 och slutet af 1889 en tillökning af 259,700 kr., hvilken till en del endast är skenbar och beroende därpå, att genom förut omförmälda särskilda undersökning noggrannare kännedom vunnits om donationerna.

De i föregående tabell upptagna statsbidragen innefatta tre skilda poster, nemligen det allmänna lönestillskottet åt lärare och lärarinnor, lönestillskott för den fortsatta undervisningen och bidrag för undervisning i slöjd. Å Tab. 6 finner man likväl ej skilda uppgifter om dessa posters storlek, utan endast deras summa (kol. 5); men fördelningen kan lätt verkställas. De båda sednare posterna erhållas nemligen ur de källor, som angifvits med afseende på kol. 8—15 i texttabellen å sid. 4 här ofvan, hvarefter man lätt beräknar den första posten och erhåller följande öfversigt.

Fördelning af statsbidraget.	1885.	1886.	1887.	1888.	1889.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Allmänna lönestillskottet m. m. åt lärare och lärarinnor	3,111,455	3,207,998	3,571,583	3,705,181	3,767,835
Lönestillskott för den fortsatta undervisningen	41,550	43,625	45,200	47,025	48,825
Bidrag för undervisning i slöjd	53,952	64,370	74,301	85,298	94,917
Summa	3,206,957	3,315,993	3,691,084	3,837,504	3,911,577

Det allmänna lönestillskottet för år 1889 uppgår sålunda enligt de från skoldistriktet insända primäruppgifterna till 3,767,835 kr.; men det må nämnas, att detsamma enligt de uppgifter därom, som till Ecklesiastik-departementet insändts från Statskontoret (för Stockholms stad) och från länens landtränier, uppgick till 3,751,202 kr., således till 16,633 kr. mindre. I anledning af denna skiljaktighet må erinras om åtskilliga förhållanden, som vålla, att full öfverensstämmelse ej kan väntas mellan de summor, som erhållas på de båda olika vägarne. För det första kan det inträffa, att ett för ett visst år utgående lönestillskott, hvilket af någon orsak utbetalas först under det följande året, blir af skoldistriktet och landtränieriet påfördt olika års räkenskaper. Men för det andra bör, om ingen olikhet förefinnes i nyss berörda hänseende, summan, som erhålles på den förra vägen vara större än den, som erhålles på den sednare, emedan i den förra summan, men ej i den sednare, böra äfven vara inräknade några smärre belopp, som utgå af tre mindre anslag, för hvilka finnes närmare redogjort längre fram i detta kapitel, nemligen anslagen »Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets

nordligare trakter bosatta finnar», »Till Lappmarks ecklesiastikverk» samt »Till pedagogier och folkskolor». — Tillväxten från 1888 till 1889 i allmänna lönestillskottet beror hufvudsakligen på förökningen i lärareantalet (jfr sid. 6), men icke på någon förändring i grunderna för utgåendet af statsbidragen till aflönande af lärare och lärarinnor (jfr sid. 13). Med afseende på det allmänna lönestillskottet må slutligen nämnas, att antalet af ordinarie folkskolelärare och lärarinnor, för hvilka utbetalts lönestillskott af 466 kr. 67 öre för år, motsvarande en kontant aflönning af minst 700 kr., enligt de på den sednare vägen erhållna uppgifterna år 1889 uppgick till 3,605, således till 71 % af hela antalet, 5,070 (se Tab. 2), af ordinarie lärare och lärarinnor i folkskolorna. Men bland sistnämnda hela antal finnas naturligtvis ganska många med tjensteålder understigande fem år. Äfven bör ihågkommas, att (åtminstone i städerna) ganska många lärare och lärarinnor med tjensteålder under fem år hade lön af 700 kr. eller däröfver, ehuru för dem statens lönestillskott naturligtvis beräknades efter lön af 600. — Om lönestillskottet för den fortsatta undervisningen år 1889, 48,825 kr., tänkes lika fördeladt på de 789 »fortsättningsskolor», som därpå

kommit i åtnjutande (se sid. 4), så får man 62 kr. på hvarje. Sammanhålles detta resultat med bestämmelserna (se berättelsen för år 1882, sid. 32) angående statsbidragets varierande storlek, 25, 50 eller 75 kr., allt efter som af de sex undervisningsveckorna¹⁾ två, fyra eller alla sex varit förlagda utom folkskolans ordinarie undervisningstid, så finner man att i medeltal nära 5 af samtliga 6 undervisningsveckor varit sålunda förlagda. Härvid är dock att märka, att om man skiljer på landsbygd och städer (jfr tabellen å sid. 4), så blir förhållandet något mindre fördelaktigt på landsbygden. Till hvar och en af de 134 fortsättnings-skolorna i städerna, hade nemligen lönetillskottet utgått med 75 kr. med undantag endast för 5, som fått efter 50 kr., och 4, som fått efter 25. På landsbyggdens 655 fortsättnings-skolor, bland hvilka 333 fått lönetillskott med 75 kr., 243 med 50 kr. och 79 med 25 kr., komma således 39,101 kr., eller i medeltal 60 kr. på hvarje. — För undervisning i slöjd utdelades statsbidrag till 1,276 slöjdskolor. Bidraget utgick med 75 kr. för hvardera till 1,257 af dessa skolor och med följande lägre belopp till 19, hvarest undervisningen i slöjd fortgick endast under motsvarande mindre delar af läsåret, nemligen med 56 kr. till 1, med 51 kr. 56 öre till 1, med 37 kr. 50 öre till 7, med 34 kr. 37 öre till 2, med 32 kr. 81 öre till 1, med 31 kr. 25 öre till 1, med 28 kr. 12 öre till 2, med 28 kr. till 1, med 23 kr. 91 öre till 1, med 18 kr. 75 öre till 1 och med 12 kr. 50 öre till 1.

Under »Öfriga utgifter» äro i tabellen å sid. 14 innefattade två poster, som förtjena att särskildt omnämnas, nemligen afgifter till folkskolelärares pensionsinrättning och räntebetalningar. — Pensionsafgifterna, som skola erläggas för hvarje läraretjänst vid högre folkskola och hvarje ordinarie läraretjänst vid egentlig folkskola och ej få afräknas å lönerna, uppgingo år 1889 till 195,482 kr. enligt den till Kungl. Maj: af direktionen för pensionsinrättningen afgifna berättelsen. Om man förutsätter, att skulderna äro rätt uppgifna (jfr dock ofvan sid. 13 och 15), och beräknar räntan efter 5 % af skulden vid årets början, så uppgår för år 1889 hela räntebeloppet till 473,579 kronor.

Slutligen må nämnas, att åtskilliga tal, som afse riket i dess helhet, äfven finnas i följande två afdelningar af detta kapitel, nemligen dels under länstabellen, dels i den tabell, som visar förhållandet mellan landsbygd och städer.

En öfversigt i vissa hänseenden för de särskilda länen år 1889 lemnas af den å denna sida stående tabell, rörande hvilken följande anmärkningar må förutskickas.

I kol. 2 och 3 finner man i absoluta tal och procent, för huru många ordinarie lärare och lärarinnor i folkskolorna lönetillskott af statsmedel utgått med 466 kr. 67 öre

¹⁾ Redan genom K. kung. d. 11 Sept. 1877 angående anslag för lärares aflöning vid fortsättningsskolor upptäcktes den grundsatsen, att i städerna den fortsatta undervisningen lämpligast meddelas i aftonskola, hvarvid lärotimmarnes antal skulle uppgå till minst 180, och genom K. kung. den 29 April 1886 om ändring i nyssnämnda kungörelse medgafs att fortsättningsskolan finge under vissa villkor ordnas såsom aftonskola äfven på landet.

1	2	3	4	5	6	7	8
Län.	Antal.	%.	Ordinarie folkskolelärare (lärarinnor), för hvilka lönetillskott utgått efter kontant lön af 700 kr. för år.	Utgifter till skollokaler, inventarier och undervisningsmateriel i medeltal för hvarje skola.	Hela utgiftsbeloppet i medeltal på hvarje barn i allmänna folkskolorna.	Belåning (+) eller brist (—) vid årets slut	Beloppet vid årets slut af donationer för skolväsenet
			Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Stockholms stad ..	206	65	54,383	6'01	77'43	—	1,751,863
Stockholms län	105	63	220	3'02	22'78	—	1,928
Uppsala »	118	72	216	3'01	22'84	—	1,744
Södermanlands »	133	65	206	2'81	19'31	+	1,841
Östergötlands »	228	71	120	2'67	20'03	—	1,123
Jönköpings »	139	71	209	2'16	14'97	—	41
Kronobergs »	96	73	482	2'23	13'93	+	1,371
Kalmar »	141	66	119	1'84	12'18	—	1,535
Gottlands »	71	77	222	3'10	23'17	—	160
Blekinge »	77	68	162	1'81	12'10	—	2,177
Kristianstads »	210	74	181	2'83	17'06	—	1,275
Malmöhus »	393	76	285	3'82	23'88	—	4,042
Hallands »	103	79	171	2'33	14'97	—	1,178
Göts o. Bohus »	192	67	411	3'23	23'67	+	238
Elfsborgs »	200	74	140	1'99	13'30	—	88
Skaraborgs »	215	78	138	2'12	14'49	+	339
Vermlands »	231	78	98	2'16	13'19	+	931
Örebro »	190	78	155	2'82	17'61	+	485
Vestmanlands »	119	73	138	2'80	19'62	—	1,955
Kopparbergs »	157	73	113	2'79	17'78	—	2,610
Gefleborgs »	113	55	443	3'45	24'17	—	3,753
Vesternorrlands »	82	64	347	2'11	15'55	+	2,378
Jemtlands »	47	76	133	2'01	13'32	+	1,305
Vesterbottens »	22	59	217	1'56	10'94	+	3,562
Norrbottens »	17	36	132	1'71	13'04	—	1,028
Hela riket år 1889	3,605	71	255	2'75	19'06	—	1,560
» » » 1888	3,448	69	236	2'67	18'47	—	1,330
» » » 1887	3,293	68	181	2'49	17'20	—	1,187
» » » 1886	3,174	67	237	2'59	18'03	—	1,234
» » » 1885	2,999	64	216	2'46	17'16	—	592
» » » 1884	2,793	61	210	2'37	16'48	+	474
» » » 1883	Ej då förekommande		195	2'22	15'65	+	699
» » » 1882			177	2'12	15'10	+	704

för år, motsvarande kontant aflöning af minst 700 kronor. Talen i kol. 2 äro erhållna ur de uppgifter om allmänna lönetillskottet, som till Ecklesiastik-departementet insändts från Statskontoret (för Stockholms stad) och länens landt-

räuterier, hvarefter talen i kol. 3 erhållits genom jämförelse med talen i kol. 20 och 21 af Tab. 2. — De för talen i kol. 7 behöfliga dividenderna äro erhållna genom beräkning af skillnaden mellan talen i kol. 9 och 17 af Tab. 6.

Beträffande de för Stockholms stad i kol. 2 och 3 stående talen må hänvisas till det, som här ofvan (sid. 15) yttrats om motsvarande tal för hela riket. Hade procenten beräknats med hänsyn endast till dem, som hade en tjänst-ålder af minst fem år, så lider det intet tvifvel, att procenten stigit till fullt 100, då i sjelfva verket väl för *alla* (ordinarie) lärare och lärarinnor i Stockholm lönerna fullt motsvara kontant lön af 700 kr. jemte öfriga i folkskolestadgan bestämda löneförmåner. Med afseende på uppgiften om Stockholms stad i kol. 4 må erinras därom, att antalet skolor därstädes räknats endast till 9. Hade antalet skolor räknats lika med antalet skolhus, således 37, så hade man i stället i kol. 4 fått 13,228 kronor. Tänkes åter organisationen vara sådan, att vid den därstädes anordnade 7-åriga skolkursen hvarje grupp af klasserna 1—7 utgjort en skola, och man under sådan förutsättning beräknar skolornas antal till $\frac{1}{2}$ af antalet lärare i läseämnena, således till 67, så sjunker beloppet i kol. 4 till 7,305 kr., men är således fortfarande likväl vida högre än för något af länen. — Af kol. 5 och 6 ser man, att Stockholms stad, då hela utgiftsbeloppet delas på hvarje person af folkmängden, visserligen kommer i första rummet samt med respektive 57 och 74 % öfverskjuter Malmöhus och Gefleborgs län, som komma närmast, men att däremot vid fördelning på hvarje folkskolebarn Stockholms står främst med mera än tre gånger så stort belopp som Gefleborgs län, hvilket kommer närmast. Detta sammanhänger med det förut påvisade förhållandet, att Stockholms stad har mycket lågt procenttal för barn i allmänna folkskolor (se tabellen å sid. 10), i förening därmed att antalet barn i skolåldern är där jämförelsevis vida lägre än i något af länen (jfr kol. 3 å Tab. 2 och kol. 25 å Tab. 4). — Med afseende på uppgifterna om Stockholms stad i kol. 7 och 8 må erinras därom, att Stockholm utgör ett enda skoldistrikt. — För öfrigt må med afseende på sättet för erhållande af de ekonomiska uppgifterna för Stockholms stad — både de för kol. 4—8 i föregående tabell behöfliga och de öfriga — hänvisas till berättelsen för år 1887, sid. 17.

Om man nu inskränker jämförelsen till de egentliga länen, så finner man i kol. 3 — vid hvilken för öfrigt må erinras om det, som här ofvan yttrats om motsvarande tal för hela riket — en ganska stor öfverensstämmelse för de flesta länen. Större afvikelser förete Hallands, Skaraborgs, Vermlands, Örebro och Gottlands län med höga tal samt Norrbottens, Gefleborgs, Vesterbottens, Stockholms och Vesternorrlands med låga. — I kol. 4 finner man de högsta beloppen för Kronobergs och Gefleborgs län samt de lägsta för Vermlands, Kopparbergs och Kalmar län. — Vesterbottens län har det lägsta beloppet både i kol. 5 och i kol. 6, medan Norrbottens län kommer närmast i den förra kolumnen och Blekinge i den sednare. Det högsta beloppet i kol. 5 träffar man, såsom redan anmärkts, vid Malmö-

hus län samt i kol. 6 vid Gefleborgs län; närmast komma Gefleborgs län i kol. 5 och Malmöhus län i kol. 6. — Med afseende på beloppen i kol. 7 och 8 innehar Vesterbottens län främsta rummet på förra stället och Södermanlands på sednare stället. Att i kol. 7 beloppet är negativt beror (jfr Tab. 7) vid Stockholms, Uppsala, Kalmar, Gottlands, Blekinge, Malmöhus, Hallands, Vestmanlands, Kopparbergs och Norrbottens län på öfverskjutande skulder både å landsbygden och i städerna, vid Östergötlands, Jönköpings, Elfsborgs och Gefleborgs på sådana i städerna samt vid Kristianstads på sådana å landsbygden. Slutligen må nämnas, att man detta år finner negativa belopp vid 15 län mot 14 år 1888, i det att Elfsborgs län inträdd i deras antal.

Förhållandet i vissa hänseenden mellan landsbygd och städer utvisas af följande tabell.

Skoldistriktens tillgångar, inkomster, utgifter, skulder, behållningar eller brister och donationsbelopp.	Landsbygd.	Städer.	Hela riket.
Debet.	%	%	%
Tillgångar vid årets början	24.9	16.6	21.9
Inkomster:			
Räntor, arrenden o. d.	1.2	0.8	1.0
Bidrag af skoldistriktet	27.3	26.1	26.9
» » staten	17.2	6.9	13.5
» » landsting, hushållningssällskap eller andra skoldistrikt	0.4	0.1	0.3
Öfriga inkomster	1.9	0.6	1.4
Skuld vid årets slut	27.1	48.9	35.0
Summa	100	100	100
Kredit.			
Skuld vid årets början	27.0	42.4	32.6
Utgifter:			
Till lärares och lärarinnors aflöning	34.5	21.3	29.7
» skollokalerna och inventarier	7.4	10.1	8.4
» undervisningsmateriel	0.9	0.5	0.8
Öfriga utgifter	5.5	7.8	6.3
Tillgångar vid årets slut	24.7	17.9	22.2
Summa	100	100	100
Brist (öfverskott af »Skuld» öfver »Tillgångar») vid årets slut i medeltal på hvarje skoldistrikt	Kr. 191	Kr. 36,340	Kr. 1,560
Beloppet vid årets slut af donationer för skolväsendet i medeltal på hvarje skoldistrikt ...	1,341	14,214	1,828

I förra berättelsen (sid. 18) redogjordes för det antal skoldistrikt, som under år 1888 gjort bruk af den med år 1883 upphörda rättigheten att uppbära afgift (högst 50 öre) för de barn, hvilka begagna folkskolan. Äfven under 1889 har skolgångsavgift uppburits i temligen många skoldistrikt, ehuru deras antal är mindre än det föregående året.

Man finner af skoldistriktens primäruppgifter, att storleken på skolgångsavgiften eller på annan i dess ställe uppburen olaglig afgift (se följande sida) varit ganska vexlande,

hvarjemte dessa afgifter, som i allmänhet utgått med ett enda bestämdt belopp, i ett par fall rört sig mellan en lägre och en högre gräns. Då det skulle leda till allt för stor vidlyftighet att tabellariskt redogöra för alla dessa olikheter, äro beloppen för 1889 å följande tabell sammanförda i tre hufvudgrupper efter storleken af de fixa eller maximibeloppen. Med tillägg därjämte för jemförelsens skull af en kolumn med summarisk uppgift för år 1888 erhåller man följande tabell, vid hvars utarbetande iakttagits att den uppgifna skolgångsavgiften alltid ansetts afse hela året.

L ä n.	Hela antalet skoldistrikt år 1889.	Antal skoldistrikt, där skolgångsavgift eller dylikt uppburits		Antal skoldistrikt där afgiften (respektive dess högsta belopp) år 1889 utgjort		
		år 1888.	år 1889.	mindre än 50 öre.	50 öre.	mer än 50 öre.
Stockholms stad.....	1	—	—	—	—	—
Stockholms län.....	113	4	3	—	2	1
Uppsala »	85	—	—	—	—	—
Södermanlands »	91	1	1	—	1	—
Östergötlands »	151	1	1	1	—	—
Jönköpings »	129	2	1	1	—	—
Kronobergs »	80	1	1	—	1	—
Kalmar »	166	4	—	—	—	—
Götlands »	84	2	1	—	1	—
Blekinge »	41	—	—	—	—	—
Kristianstads »	146	2	1	—	1	—
Malmöhus »	248	1	—	—	—	—
Hallands »	90	2	3	—	—	3
Göteborgs o. Bohus »	93	1	1	1	—	—
Elfsborgs »	200	3	2	2	—	—
Skaraborgs »	218	—	—	—	—	—
Värmlands »	91	—	—	—	—	—
Örebro »	61	—	—	—	—	—
Västmanlands »	72	2	2	—	—	2
Kopparbergs »	53	—	—	—	—	—
Gefleborgs »	52	2	3	—	1	2
Västernorrlands »	66	—	—	—	—	—
Jämtlands »	57	5	2	—	—	2
Vesterbottens »	25	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	23	1	1	—	—	1
Hela riket år 1889	2,376		23	5	7	11
» » » 1888	2,376		31	11	9	14
» » » 1887	2,371		40	17	11	12
» » » 1886	2,368		53	19	22	12
» » » 1885	2,367		74	26	38	10
» » » 1884	2,365		335	94	211	30
» » » 1883	2,360		1,047	260	706	81

Tabellen utvisar, att skolgångsavgifter eller dylikt uppburits i 14 län. Alla de 23 skoldistrikt, där sådan afgift uppburits, tillhöra landsbyggen. Den lägsta gruppen i föregående tabell omfattar på ett undantag när endast sådana skoldistrikt, där afgiften varit af en enda bestämd storlek, nemligen 3 skoldistrikt med 25 öres skolgångsavgift, 1 med »omkring» 25 öres d:o och 1 med 30 öre »för hvarje matlag». I den mellersta gruppen ingå 2 distrikt med skolgångsavgift å 50 öre, 1 med inskrifningsavgift å 50 öre, 1 med d:o å 25 öre vid inträdet i småskolan och å 50 vid inträdet i folkskolan, 1 med 50 öre »af hvarje torpare för matlag», 1 med 50 öre »för hvarje utanvidsmatlag» och 1 med 50 öre »för matlag till amortering af ett skolhusbyggnadslån». Den högsta gruppen omfattar 1 distrikt med inskrifningsavgift å 1 kr., 1 med 36 öre »af torpare m. fl.» och 63 öre »för hvarje rök», 1 med 75 öre »af hvarje matlag», 1 med 96 öre »för hvarje matlag eller rök», 1 med 1 kr. »för hvarje matlag», 1 med 2 kr. 50 öre »af hvarje matlag bland — — — bruks underhållande i byarne» och 1 med 2 kr. 56 öre »för hvarje rök», hvarjemte hit räknats 1 distrikt med »ved in natura af åbomatlag», 1, där »ved huggits för hvarje matlag af bönder och torpare», 1, där »ved huggits för hvarje matlag af åboar och torpare», samt 1 med »diverse naturaprestationer m. m. till skollokalernas underhåll och uppvärmning af hvarje hemmansnummer och utanvidshushåll». — Det bör anmärkas, att både om de egentliga skolgångsavgifterna och om inskrifningsavgifterna gäller antagligen utan undantag att de obemedlade varit därifrån befriade, ty uppgiften om afgiftens storlek är städse åtföljd af tillägget »för hvarje betalande skolbarn» eller dylikt.

Af ofvanstående specifikation framgår att i tabellen inräknats de fall, då distriktet upptagit inskrifningsavgift, hvilken kan betraktas såsom en skolgångsavgift för första året, äfvensom de fall, då afgift uppburits för matlag eller rök eller efter annan dylik grund. Härvid må erinras därom, att enligt den allmänna åsigten äro matlag och rök liktydiga, hvilket likväl, såsom af berättelsen för år 1886 (sid. 21) framgår, ej alltid torde vara förhållandet. Betydelsen af uttrycken »utanvidsmatlag» (vid ett distrikt i Helsingland; samma som i föregående berättelse) och »utanvidshushåll» (vid ett distrikt i Gestrikland) framgår af den i *Svenskt Dialekt-lexikon* af J. E. Rietz förekommande artikeln Utan-vids-folk (»arbetsfolk, som fått sig upplåten mark å skogsmarker till odling samt uppförande af bostad och för sådan upplåtelse gör dagsverken eller annorledes lemnar ersättning till jordegaren»). — Då det kan vara af intresse att veta, huru de i tabellen upptagna 23 distrikten förhållit sig med afseende på den personliga folkskoleavgiften, hvilken det är medgifvet att upptaga af hvar och en, som erlägger mantalspenningar, men hvilken icke får sättas högre än till 50 öre för hvarje skattskyldig af man-kön och utgöres af kvinna med hälften af det belopp, som erlägges af man, så må nämnas att 21 af dem hafva i detta hänseende lagligen och 2 olagligen förfarit. Till den förre gruppen höra 19 distrikt med afgift af 50 öre för

man och 25 öre för kvinna, 1 med 40 för man och 20 för kvinna och 1 med 30 för man och 15 för kvinna. Till den sednare gruppen höra 1 med 50 öre för båda och 1 med 19 öre för båda.

Redan af föregående tabell framgår att distrikt finnas, hvilka upptagit där inräknad afgift under 1889, men icke gjort det 1888 eller åtminstone icke då därom lemnat någon uppgift. Naturligtvis är det äfven möjligt, att månget distrikt utan att därom nämna något upptagit afgift af hithörande slag äfven under 1889.

I tabellen hafva ej inräknats 3 distrikt, där skolgångsavgifter upptagits för barn från främmande distrikt, och ej heller 2, hvarest bland inkomsterna uppförts »gåfvor af förmögnare skolbarn».

Såsom tillägg till föregående framställning af de ekonomiska förhållandena lemnas här en förteckning öfver hithörande anslag enligt riksstaten för 1889.

Under åttonde hufvudtitteln och »Folkundervisningen» upptagas å ordinarie stat:

	Kronor.
1) Seminarier för folkskolelärares bildande	289,825
2) Stipendier för seminarie-elever	75,000
3) Arvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer.....	95,000
4) Undervisningsmateriel m. m. för folkskolor...	15,000
5) Understöd åt högre folkskolor.....	20,000
eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i>	494,825
6) Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar, <i>förslagsanslag</i>	12,000
7) Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, <i>förslagsanslag</i>	3,500,000
8) Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i> ...	40,000
9) Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningskolan, <i>förslagsanslag</i>	30,000
10) Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna, <i>förslagsanslag</i>	25,000
Summa	4,101,825.

Alla dessa anslag funnos äfven i riksstaten för 1888 på ordinarie stat; men två af dem blefvo i riksstaten för 1889 förhöjda, nemligen det 1:a, som för lärares och lärarinnors vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning, enligt gällande bestämmelser, i högre lönegrad blef i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning ökad med 3,900 kr., samt det 7:e, som med anledning af en inom Riksdagen väckt motion om höjning i beloppet af en del *förslagsanslag* ökades med 307,000 kronor. Hela tillökningen på ordinarie stat utgjorde således 310,900 kronor.

Det 4:e anslaget är afsedt »dels för att understödja utarbetandet af tjenliga läroböcker, dels för anskaffande af tjenlig undervisningsmateriel i öfrigt, såsom kartor, glober, modeller, hjälpmedel för åskådningsundervisningen m. m.»; medelst detta anslag kunna seminarierna kostnadsfritt samt folkskolor, folkhögskolor och högre folkskolor till nedsatt

pris erhålla sålunda anskaffad materiel. Cirkulär med förteckning på undervisningsmaterielen utfärdades från Ecklesiastik-departementet under den 31 December 1888.

Af det 6:e anslaget användes under 1889 såsom bidrag till skollärares aflöning 2,250 kr.; för öfrigt bestredos däraf omkostnaderna för ett finskt småskolelärare-seminarium, för stipendier åt seminarie-elever, för undervisningsmateriel och för böcker, m. m.

Enligt Statskontorets räkenskaper utvisa de 5 första anslagen vid början af år 1889 en brist af 14,464 kr. 20 öre, hvilken vid årets slut minskats till 12,419 kr. 65 öre. Å de 5 sednare anslagen uppkom under året en brist, som i Statskontorets af trycket utgifna »Kapital-konto till riks-hufvudboken för år 1889» är uppförd med 368,320 kr. 44 öre.

Under åttonde hufvudtitteln och å ordinarie stat finnas ännu två anslag, som böra här omnämnas, nemligen *förslagsanslaget* till »Lappmarks ecklesiastikverk» och anslaget till »Pedagogier och folkskolor».

Det förra anslaget var i riksstaten för 1889 — liksom för 1888 — uppfördt med 55,000 kronor, hvarå enligt nämnda Kapital-konto under året uppkom en brist af 3,457 kr. 49 öre. Af detta anslag användes omkring 10,600 kr. till aflöning af skolmästare, skollärare och kateketer; för öfrigt bestredos däraf bland annat omkostnaderna för ett lappskt småskolelärare-seminarium, för stipendier åt seminarie-elever samt för underhåll och inackordering af lappska skolbarn.

Det sednare anslaget, hvarom närmare finnes meddeladt i »Berättelse om status elementarläroverk för gossar läsåret 1876—77» (sid. 191), och som i riksstaten för 1888 upptogs till 64,657 kr. och i riksstaten för 1889 är upptaget till samma belopp, afser till aldra största delen de s. k. egentliga pedagogierna, för hvilka redogöres i sammanhang med allmänna läroverken. Det innefattar dels 62,547 kr. såsom »Anvisning i kontant», dels 2,110 såsom »Indelning och därmed jemförlig anvisning på *förslag*». De under det förra beloppet upptagna medel, som afse folkundervisningen, utgöras dels af 4,500 kr. till Sällskapet för Folkundervisningens [f. d. Vexelundervisningens] befrämjande, dels af ett antal smärre poster å tillsammans 535 kr. 56 öre till åtskilliga folkskolor (hvaribland ett par af gammalt benämns pedagogier). Det sednare beloppet afser endast folkundervisningen.

Riksstaten för 1889 upptager vidare under åttonde hufvudtitteln såsom extra ordinarie anslag till »Folkundervisningen»:

	Kronor.
1) För tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare-seminarierna samt till arvoden åt teckningslärare för extra tjänstgöring och extra arvoden åt musiklärare vid dessa seminarier	33,300
2) Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel.....	15,000
Summa	48,300.

Dessa båda extra ordinarie anslag, som beviljades i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar, voro till enahanda belopp uppförda i riksstaten för 1888, hvarest dessutom ingick ett nu ej förekommande anslag af 5,000 kronor.

Då den ordinarie staten, såsom ofvan anmärkts, ökades med 310,900 kr., men den extra ordinarie minskades med 5,000, förete således för år 1889 de på ordinarie och extra ordinarie stat uppförda anslagen tillsammans en tillökning af 305,900 kronor.

Slutligen äro att omnämna två ordinarie anslag, som äro uppförda i riksstaten för 1889 under nionde hufvudtitteln, nemligen:

	Kronor.
1) Bidrag till folkskolelärares pensionering.....	357,427
2) Bidrag till folkskolelärares enke- och pupill-	
kassa	63,500
Summa	420,927.

Båda dessa anslag funnos i riksstaten för 1888 på ordinarie stat, men i öfverensstämmelse med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning blef det 1:a anslaget, för beredande af pension för de vid folkskolelärares pensionsinrättning samt folkskolelärares enke- och pupill-kassa äfvensom lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupill-kassa anställde tjenstemän och vaktmästare, höjdt med 927 kronor.

Framställningen af de ekonomiska förhållandena är egentligen härmed afslutad; men då vissa af dessa äfven äro behandlade i en annan gren af den officiella statistiken, nemligen i Statistiska Centralbyråns berättelse om kommunernas fattigvård och finanser för år 1889, måste det naturligtvis vara af intresse att äfven för detta år, likasom för de föregående, med hvarandra jemföra uppgifterna i sagde berättelse och i den nu offentliggjorda. Om de sålunda på två olika vägar erhållna uppgifterna öfverensstämma, så har man däri ett värderikt bevis på deras pålitlighet. I motsatt fall åter bör undersökas, hvar på stridigheten kan bero, för den händelse att den icke är endast skenbar.

Jemförelsepunkterna mellan de båda berättelserna äro icke så många, som man skulle kunna förmoda. Detta beror till en stor del därpå, att i denna berättelse endast afses den del af kyrkostämmas räkenskaper, som hör under skolrådet, hvaremot i Statistiska Centralbyråns berättelse äfven afses den del, som hör under kyrkorådet. I sig sjelft skulle detta visserligen ej behöfva hindra jemförelsen, om nemligen kyrkans och skolans räkenskaper, hvilka väl i allmänhet föras skilda, äfven vore skilda i sistnämnda berättelse. Men de primäruppgifter, som i berörda hänseenden ligga till grund för densamma, utgöras icke af särskilda sammandrag för kyrkorådets och för skolrådets räkenskaper, utan hufvudsakligen af sammanarbetade sammandrag af kyrkostämmas räkenskaper. Till följd häraf kan en jemförelse endast förekomma vid de fall, där i Statistiska Centralbyråns berättelse kyrkans och skolans medel äro

skilda. — För korthetens skull är i det följande Statistiska Centralbyråns berättelse betecknad med S-C och denna berättelse med E-D.

Hvad då först statsbidragen till folkskolorna beträffar, så utgöra dessa enligt S-C för landsbyggd, köpingar och 1 stad¹⁾ 3,157,392 kr. och för 91 städer 731,006, eller tillsammans 3,888,398. Enligt E-D åter utgöra dessa bidrag för landsbyggd, köpingar och 4 städer (jfr sid. 2) 3,187,473 kr. och för 88 städer 724,104, eller tillsammans 3,911,577. Den lilla skillnaden för hela riket (mindre än 1 %) kan bero därpå, att möjligen i en del af de till Statistiska Centralbyrån insända primäruppgifterna afgifterna till folkskolelärares pensionskassa afdragits från statsbidraget, hvilket fel bör vara förebyggt vid de till Ecklesiastik-departementet insända genom den i detta hänseende lemnade särskilda föreskrift (jfr sid. 13). Vid full likhet i berörda afseende mellan de båda slagen af primäruppgifter vore tvärtom att vänta, att det totala beloppet blefve större enligt S-C, emedan där statsbidragen till *högre folkskolor* torde vara inräknade. De skiljaktigheter, som man med afseende på de särskilda länens landsbyggd finner vid jemförelse mellan S-C och E-D, bero till en del på oregelbundenheterna i rikets indelningar. De skiljaktigheter, som man med afseende på särskilda städer finner vid sådan jemförelse, bero i åtskilliga fall därpå, att i S-C uppgifterna äro gemensamma för stad och landsförsamling, som i E-D äro skilda, såsom utgörande särskilda skoldistrikt.

Utgifterna för folkskolan äro i S-C delade i 3 poster, nemligen »hus och inventarierna», »aflöning» och »öfriga». Den första, som fullkomligt motsvarar kol. 13 å Tab. 6 och 7 i E-D, upptager för landsbyggd, köpingar och 1 stad 1,322,078 kr. och för 91 städer 964,769, eller tillsammans 2,286,847. Enligt E-D åter utgör denna post för landsbyggd, köpingar och 4 städer 1,375,128 kr. och för 88 städer 1,069,133, eller tillsammans 2,444,261. Skillnaden för hela riket är således icke obetydlig, i det att beloppet enligt E-D öfverskjuter beloppet enligt S-C med 157,414 kr. (nära 7 %). Anledningarna till skiljaktigheten måste tills vidare lemnas därhän.

Den i S-C förekommande utgiftsposten »aflöning» kan ej omedelbart jemföras med den under lika benämning i E-D förekommande utgiftsposten, ty i S-C (se därstädes, sid. XVI) äro dit förda äfven afgifterna till folkskolelärares pensionsinrättning, hvilka däremot i E-D äro förda till »öfriga utgifter». Om man därför från det i S-C för hela riket uppförda beloppet, 7,994,800 kr., frånräknar det här ofvan (sid. 16) såsom afgifter till sagde pensionsinrättning upptagna beloppet, 195,482 kr., så återstår såsom egentlig aflöning ett belopp af 7,799,318 kronor. Enligt E-D åter utgöra utgifterna till lärare och lärarinnors aflöning 8,651,764 kronor. Skillnaden, 852,446 kr., är visserligen ganska betydlig, men beror utan tvifvel hufvudsakligen på olika sätt att beräkna lönerna. I E-D äro nämligen däri äfven inräknade samtliga naturaprestationer (se här ofvan

¹⁾ Skellefteå stad är med afseende på kyrkostämmas räkenskaper förd till landsbygden.

sid. 14), hvilka tillsammans måste uppgå till en ganska betydlig summa, då hela antalet af lärare och lärarinnor i läseämnena utgör 12,514, hvaraf 5,070 ordinarie i egentliga folkskolor. I S-C åter kunna — såsom man finner af formuläret för dithörande primäruppgifter — endast vissa af dessa naturaprestationer (hvaribland *icke* den förnämsta af dem alla, nemligen värde af bostad) vara inräknade, hvarjemet det är antagligt att i många af de primäruppgifter, som ligga till grund för S-C, kostnaden för bränsle åt lärare och lärarinnor upptagits på sådant sätt, att denna dess natur alls *icke* framträd, hvadan den vid bearbetningen måst föras till »öfriga utgifter». — Att noggrannt utföra jämförelsen särskildt för landsbyggd och särskildt för städer möter bland annat den svårigheten, att berörda pensionsavgifter ej finnas sålunda fördelade. Dock bör nämnas att för städerna äro uppgifterna i S-C och E-D ej särdeles skiljaktiga. Enligt S-C utgör nemligen ifrågavarande belopp 2,289,309 kr. samt enligt E-D 2,244,362. Att skillnaden är så obetydlig, endast 44,947 kr. (2 %), beror i sjelfva verket på sammanträffandet af flera, i motsatta riktningar verkande omständigheter. Till att höja beloppet i S-C verkar nemligen *dels* inräknandet af pensionsavgifterna, hvilka för städerna torde (efter proportion af antalen ordinarie lärare och lärarinnor i folkskolor — jfr Tab. 3) uppgå till ungefär 19 % af hela rikssumman, således till omkring 37,000 kr., *dels* upptagandet af 3 städer (jemte åtföljande

landsdelar), hvilka i E-D förts till landsbyggden, och för hvilka det ifrågavarande aflöningsbeloppet enligt S-C uppgår till 6,673 kr., *dels* äfven den omständigheten att åtskilliga andra landsdelar blifvit i S-C, men *icke* i E-D, förda till städerna. Till att sänka beloppet i S-C verkar däremot det ofvan berörda förhållandet med naturaprestationerna, hvilket naturligtvis äfven vid städerna är af betydighet, om också mindre än vid landsbyggden. För särskilda städer kunna skiljaktigheterna i åtskilliga fall till en del bero på det redan påpekade förhållandet, att i S-C uppgifterna äro gemensamma för stad och landsförsamling, som i E-D äro skilda.

För att äfven jämföra den i S-C förekommande posten »öfriga utgifter» med den under lika benämning i E-D förekommande utgiftsposten måste man på förra stället tillägga avgifterna till folkskolelärarnes pensionsinrättning (se ofvan) och på sednare stället utgifterna till undervisningsmateriel (jfr S-C sid. XVI). Man erhåller sålunda för hela riket 2,076,955 kr. enligt S-C och 2,054,708 enligt E-D, således ett öfverskott af 22,247 kr. på förra stället.

Om man slutligen för hela riket jämför »Summa utgifter», så utgör denna enligt S-C 12,163,120 kr. och enligt E-D 13,150,733, eller 987,613 (8 %) mera på det sednare stället. Skiljaktigheten är således temligen betydlig, men är till största delen endast skenbar, såsom af den föregående utredningen framgår.

Stockholm den 6 Juli 1898.

Simon Nordström.

TABELL-BILAGOR.

Tab. 1. Högre folkskolor.

1:o. Lärare och lärjungar m. m. under det läseår, som slutade 1889.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
	L ä n.	Församling, där skolan är belägen.	Lärare.		L ä r j u n g a r.				Nyin- skrifne.		A f g å n g n e.							S k o l g å n g e n.						
			I läseämnen (enamt eller i förening med öfningssämen).	Endast i öfningssämen.	Under 15 år.		15 år eller däröfver.		Summa.	Från den församling, där skolan är belägen.	Från andra församlingar.	Gossar.			Flickor.		Summa.	Dagar, då skolan bort vara i verksamhet.	Dagar, då undervisningen varit inställd till följd af		Frånvaro, i dagar, tillsammans för alla lärjungarne.			
					Gossar.	Flickor.	Gossar.	Flickor.				Efter godkänd afgångspröfning.			Efter godkänd afgångspröfning.				Öfriga.	Efter godkänd afgångspröfning.	Öfriga.	annat af skol- sträsen god- känd huder. förfall för läraren.	Med gilligt förfall.	Utan gilligt förfall.
												Till annat läroverk.	Till andra näringsar.	Till handt- mannevärdet.										
1	Södermanlands ...	Lilla Malma...	1	1	13	—	3	—	16	3	5	—	—	—	11	—	—	11	144	—	—	28	—	
2	Gottlands.....	Klinte	1	—	8	2	2	—	12	5	—	1	—	2	2	—	—	5	150	—	—	68	2	
3	Blekinge	Jemshög	1	—	10	6	1	—	17	7	3	3	5	—	2	1	2	13	120	—	—	41	8	
4	Kristianstads	Bästad	1	—	8	6	1	6	21	6	1	—	1	—	3	3	—	7	144	—	—	86	—	
5	Malmöhus	Allerum	1	1	12	10	—	—	22	11	—	5	—	—	—	5	—	10	156	—	—	309	30	
6	»	Kattarp	1	1	19	8	—	—	27	12	—	5	2	—	3	4	—	14	120	—	—	312	4	
7	»	Väsby	1	1	36	—	2	—	38	11	3	3	4	2	—	—	—	9	161	—	—	325	—	
8	Hallands	Onsala	1	—	21	—	2	—	23	9	—	2	—	—	3	—	—	5	192	—	—	499	231	
9	Göteborgs o. Bohus	Fässberg	1	3	20	—	3	—	23	8	1	—	2	2	8	—	—	12	202	2	3	88	11	
10	Värmlands	Summe	1	—	11	—	3	—	14	7	2	2	2	1	4	—	—	9	138	—	—	56	40	
11	Västernorrlands...	Gudmundrå...	2	1	1	—	18	—	19	5	13	8	4	—	2	—	—	14	141	—	—	91	9	
12		Summa	12	8	159	32	35	6	232	84	28	29	20	7	38	13	2	109						

Anmärkningar.

Rad. 1: Kol. 2: Skolans namn är *Malmsköpings högre folkskola*; den tillhör köpingen, icke församlingen. — Kol. 4: 1 slöjd.

• 5: Kol. 4: 1 sång; har ej åtnjutit arvode.

• 6: Kol. 4: 1 sång.

• 7: Kol. 4: 1 sång; har ej åtnjutit arvode.

• 9: Kol. 2: Skolans namn är *Götiska förbundets högre folkskola*. — Kol. 4: En i slöjd, en i lineärteckning och sång samt en i frihandsteckning.

• 11: Kol. 4: 1 sång.

Tab. 1 (forts.). Högre folkskolor.

2:o. Omkostnader under kalenderåret 1889.

1		2		24		25		26		27		28		29		30		31		32	
L ä n.		Församling, där skolan är belägen.		L ä r a r e s a f l ö n i n g										Skollokal och inventarier.		Under- visnings- materiel.		Öfriga omkost- nader.		Summa.	
				i p e n n i n g a r.					i n n a t u r a.												
				Bidrag af församlingarna.		Bidrag af staten.		Öfriga bidrag.	Bostad till värde af		Bränsle till värde af										
				Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
1	Södermanlands ...	Lilla Malma...		300	—	1,275	—	300	—	200	—	72	—	—	—	10	13	85	78	2,242	91
2	Gottlands.....	Klinte		—	—	1,200	—	200	—	100	—	50	—	121	37	34	93	145	88	1,852	18
3	Blekinge	Jemshög		350	—	1,200	—	60	—	250	—	75	—	50	—	4	75	94	35	2,084	10
4	Kristianstads	Båstad		200	—	1,200	—	—	—	270	—	100	—	280	—	4	—	126	—	2,180	—
5	Malmöhus	Allerum		200	—	1,275	—	—	—	100	—	80	—	158	36	—	—	271	85	2,085	21
6	»	Kattarp		160	—	1,200	—	—	—	100	—	100	—	124	96	28	46	232	08	1,945	50
7	»	Väsby		220	—	1,200	—	—	—	100	—	100	—	139	08	—	—	523	77	2,282	85
8	Hallands	Onsala		200	—	1,200	—	—	—	200	—	150	—	—	—	—	—	—	—	1,750	—
9	Göteborgs o. Bohus	Fässberg		250	—	1,350	—	1,150	—	200	—	150	—	79	60	105	37	870	50	4,155	47
10	Vermlands	Sunne		300	—	1,200	—	174	90	200	—	65	50	146	75	50	—	50	—	2,187	15
11	Vesternorrlands ...	Gudmundrå...		1,000	—	1,200	—	1,000	—	—	—	—	—	17	40	15	75	177	71	3,410	86
12		Summa		3,180	—	13,500	—	2,884	90	1,720	—	942	50	1,117	52	253	39	2,577	92	26,176	23

Anmärkningar.

- Rad. 1: Kol. 24, 27—31: Af köpingen samt af elevernas inskrifningsafgifter (å 3 kr.) och månadsafgifter (å 55 öre). — Kol. 25: Deraf 75 kr. till slöjdläraren. — Kol. 26: Af landstinget. — Kol. 24—28: Synas med undantag af 75 kr. i kol. 25 afse endast huvudläraren.
- » 2: Kol. 26: Af donationsmedel. — Kol. 27—31: Af d:o(?).
- » 3: Kol. 26: Terminsavgifter för lärjungar från annan församling.
- » 5: Kol. 24 o. 25: Se anm. till kol. 4. — Kol. 25: Deraf 75 kr. för slöjdundervisningen.
- » 6: Kol. 24 o. 25: Här sänglärarens arvode 40 kr.
- » 7: Kol. 24 o. 25: Se anm. till kol. 4.
- » 9: Kol. 24—28: Föreståndaren 1,800 kr. i penningar och 250 kr. in natura; slöjdläraren 700 kr. i penningar och 100 kr. in natura; läraren i lineärteckning och sång 125 kr.; läraren i frihandsteckning 125 kr. — Kol. 25: Deraf 150 kr. till slöjdläraren. — Kol. 26—31: 200 kr. af Mölndals by, 150 kr. af Fässbergs församling, det öfriga af Götiska förbundet och af donationsmedel. — Kol. 31: Här ingå 612 kr. 50 öre till stipendier (af donationsmedel) och 110 kr. till premier (af Götiska förbundet).
- » 10: Kol. 26: Ej uppgifvet hvarifrån.
- » 11: Kol. 24—28: Förste läraren 1,800 kr. i lön och 300 kr. i hyresersättning, biträdande läraren 1,000 kr., sängläraren 100 kr. — Kol. 24 o. 29—31: Af donationsmedel (?). — Kol. 26: Af landstinget.

Tab. 2. Folkskoleväsendet år 1889:

1	2	3	S k o l o r.															
			F o l k s k o l o r.															
			F o l k s k o l o r.						Mindre folkskolor.		Småskolor.		S u m m a.					
			Fasta: med			Flyttande: på			Fasta.	Flyttande.	Fasta.	Flyttande.	Folkskolor.	Mindre folkskolor.	Småskolor.	Summa.		
			en	flere		2	3	4										
L ä n.	Skoldistrikt.	Folkmängd vid årets slut.	lärare eller lärarinnor.			stationer.												
1	Stockholms stad.....	1	243,500	—	9	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	9
2	Stockholms län.....	113	152,767	162	16	1	1	—	79	22	145	8	180	101	153	—	—	434
3	Uppsala ».....	85	121,459	126	5	—	—	—	36	2	99	2	131	38	101	—	—	270
4	Södermanlands ».....	91	154,336	187	13	1	—	—	21	2	113	5	201	23	118	—	—	342
5	Östergötlands ».....	151	266,781	224	26	26	2	—	34	11	196	43	278	45	239	—	—	562
6	Jönköpings ».....	129	194,803	72	9	64	24	4	3	3	40	205	173	6	245	—	—	424
7	Kronobergs ».....	80	161,959	31	1	58	40	2	—	—	14	178	132	—	192	—	—	324
8	Kalmar ».....	106	235,753	122	16	65	9	1	18	10	103	124	213	28	227	—	—	468
9	Gottlands ».....	84	51,671	86	2	—	—	—	4	—	48	—	88	4	48	—	—	140
10	Blekinge ».....	41	143,095	69	12	24	1	—	10	5	63	42	106	15	105	—	—	226
11	Kristianstads ».....	146	224,539	252	18	15	—	2	42	4	237	61	287	46	298	—	—	631
12	Malmöhus ».....	248	365,513	366	58	—	—	—	69	2	421	3	424	71	424	—	—	919
13	Hallands ».....	90	136,602	91	13	16	4	—	39	2	99	69	124	41	168	—	—	333
14	Göteborgs o. Bohus ».....	93	297,144	93	34	38	11	2	28	16	125	158	178	44	283	—	—	505
15	Elfsborgs ».....	200	276,474	198	10	51	8	2	18	1	125	206	269	19	331	—	—	619
16	Skaraborgs ».....	218	247,933	240	14	17	—	—	8	1	248	36	271	9	284	—	—	564
17	Värmlands ».....	91	252,998	96	14	161	20	—	11	20	46	228	291	31	274	—	—	596
18	Örebro ».....	61	184,297	204	17	14	—	—	43	12	171	32	235	55	203	—	—	493
19	Vestmanlands ».....	72	136,244	130	15	11	—	—	32	3	162	13	156	35	175	—	—	366
20	Kopparbergs ».....	53	195,966	162	35	16	1	—	46	15	333	44	214	61	377	—	—	652
21	Gefleborgs ».....	52	204,404	165	25	13	—	—	60	67	103	30	203	127	138	—	—	468
22	Vesternorrlands ».....	66	203,788	91	7	26	6	1	20	93	50	48	131	113	98	—	—	342
23	Jemtlands ».....	57	99,310	49	1	15	2	—	7	13	11	178	67	20	189	—	—	276
24	Vesterbottens ».....	25	120,360	32	6	2	3	2	10	128	19	57	45	138	76	—	—	259
25	Norrbottens ».....	23	102,881	41	7	6	2	1	35	85	26	40	57	120	66	—	—	243
26	Summa för hela riket	2,376	4,774,577	3,289	383	640	134	17	673	517	3,002	1,810	4,463	1,190	4,812	—	—	10,465

skolor och lärare m. m. länsvis.

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
Skolhus.		För barnens undervisning ordnade skolträdgårdar.	L ä r a r e o c h l ä r a r i n n o r														endast i öfnings- ämnen eller handaslöjder.
			i läseämnen (ensamt eller i förening med öfningsämnena eller handaslöjder).														
Egna	Förhyrda eller hyres- fritt upplåtna.		I f o l k s k o l o r .						I mindre folkskolor.		I småskolor.		S u m m a .				
			Ordinarie.		Extra ordinarie.		Biträdande.		Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	
			Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.									
25	12	—	81	238	5	142	1	5	—	—	—	—	87	385	13	22	1
289	107	67	141	26	13	14	1	8	12	90	4	155	171	293	15	13	2
195	53	73	127	24	4	7	1	1	7	31	9	114	148	177	16	10	3
252	50	126	135	70	12	13	1	2	3	20	8	130	159	235	27	49	4
378	124	155	277	46	19	9	1	11	8	37	8	281	313	384	15	44	5
321	132	105	184	13	4	5	1	6	3	3	39	233	231	260	40	43	6
269	86	87	126	6	3	4	—	—	—	—	31	170	160	180	5	5	7
314	167	89	184	30	8	11	3	11	6	22	37	203	238	277	22	11	8
102	15	62	85	7	—	1	—	3	—	4	3	50	88	65	6	3	9
186	33	44	105	8	5	1	4	17	3	12	2	117	119	155	13	8	10
477	116	176	270	14	18	2	1	11	13	33	13	303	315	363	10	7	11
733	83	285	453	61	36	15	1	58	21	50	5	543	516	727	51	36	12
210	182	52	117	13	8	3	1	12	2	39	9	178	137	245	1	3	13
274	251	55	197	89	10	11	1	11	4	39	12	398	224	548	35	34	14
412	263	153	250	20	9	4	2	2	1	18	20	336	282	380	16	39	15
441	71	170	236	40	4	5	—	10	1	8	6	290	247	353	12	13	16
511	127	86	274	21	12	4	—	12	15	16	12	281	313	334	6	14	17
304	137	76	205	38	8	6	—	10	12	43	11	208	236	305	12	22	18
268	55	90	131	31	4	7	—	6	8	27	5	185	148	256	7	14	19
519	161	60	157	59	8	3	6	26	33	28	93	299	297	415	15	14	20
419	118	59	140	67	20	27	—	4	26	101	6	158	192	357	8	8	21
181	379	21	111	17	14	10	—	1	8	105	3	114	136	247	3	2	22
144	224	5	59	3	5	5	—	4	10	10	36	153	110	175	5	1	23
88	81	9	31	6	3	9	—	2	27	113	6	72	67	202	1	1	24
139	181	7	36	11	8	6	1	7	36	84	19	54	100	162	1	2	25
7,451	3,208	2,112	4,112	958	240	324	26	240	259	933	397	5,025	5,034	7,480	355	418	26

Tab. 3. Folkskoleväsendet år 1889: skolor och lärare m. m.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Län.		Skoldistrikt.	Folkmängd vid årets slut.	S k o l o r.												
				F o l k s k o l o r.					Mindre folkskolor.		Småskolor.		S u m m a.			
				Fasta: med		Flyttande: på			Fasta.	Flyttande.	Fasta.	Flyttande.	Folkskolor.	Mindre folkskolor.	Småskolor.	Summa.
				en	flere	2	3	4								
				lärare eller lärarinnor.		stationer.										
1:o. Landsbyggd.																
1	Stockholms län	108	142,269	160	12	1	1	—	78	22	140	8	174	100	148	422
2	Uppsala	83	96,331	126	2	—	—	—	36	2	97	2	128	38	99	265
3	Södermanlands	87	135,711	186	9	1	—	—	21	2	109	5	196	23	114	333
4	Östergötlands	145	213,961	223	14	26	2	—	33	11	182	43	265	44	225	534
5	Jönköpings	126	170,720	72	5	64	24	4	3	3	35	205	169	6	240	415
6	Kronobergs	79	155,397	30	—	58	40	2	—	—	12	178	130	—	190	320
7	Kalmar	101	208,301	121	9	65	9	1	18	10	93	124	205	28	217	450
8	Gottlands	83	44,456	85	1	—	—	—	4	—	47	—	86	4	47	137
9	Blekinge	36	111,772	69	5	24	1	—	10	5	52	42	99	15	94	208
10	Kristianstads	143	211,180	252	15	15	—	2	42	4	234	61	284	46	295	625
11	Malmöhus	239	262,045	362	41	—	—	—	69	2	404	3	403	71	407	881
12	Hallands	85	116,882	86	10	16	4	—	38	2	91	69	116	40	160	316
13	Göteborgs o. Bohus	88	181,706	89	11	38	11	2	19	16	97	158	151	35	255	441
14	Elfsborgs	195	256,746	195	6	51	8	2	18	1	119	206	262	19	325	606
15	Skaraborgs	212	226,036	239	7	17	—	—	8	1	236	36	263	9	272	544
16	Vermlands	88	235,490	95	10	160	20	—	11	20	39	227	285	31	266	582
17	Örebro	57	165,442	202	11	14	—	—	43	12	160	32	227	55	192	474
18	Vestmanlands	68	114,791	127	7	11	—	—	32	3	149	13	145	35	162	342
19	Kopparbergs	50	186,059	161	33	16	1	—	45	15	328	44	211	60	372	643
20	Gefleborgs	49	166,587	162	10	13	—	—	59	67	80	30	185	126	110	421
21	Vesternorrlands	64	185,579	91	2	26	6	1	17	93	46	48	126	110	94	330
22	Jemtlands	56	94,043	49	—	15	2	—	7	13	11	178	66	20	189	275
23	Vesterbottens	24	117,378	32	3	2	3	2	10	128	17	57	42	138	74	254
24	Norrbottens	20	94,318	39	4	6	2	1	34	85	23	40	52	119	63	234
25	Summa	2,286	3,893,200	3,253	227	639	134	17	655	517	2,801	1,809	4,270	1,172	4,610	10,052
2:o. Städer.																
26	Stockholms stad	1	243,500	—	9	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	9
27	Stockholms län	5	10,498	2	4	—	—	—	1	—	5	—	6	1	5	12
28	Uppsala	2	25,128	—	3	—	—	—	—	—	2	—	3	—	2	5
29	Södermanlands	4	18,625	1	4	—	—	—	—	—	4	—	5	—	4	9
30	Östergötlands	6	52,820	1	12	—	—	—	1	—	14	—	13	1	14	28
31	Jönköpings	3	24,083	—	4	—	—	—	—	—	5	—	4	—	5	9
32	Kronobergs	1	6,562	1	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	2	4
33	Kalmar	5	27,452	1	7	—	—	—	—	—	10	—	8	—	10	18
34	Gottlands	1	7,215	1	1	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	3
35	Blekinge	5	31,323	—	7	—	—	—	—	—	11	—	7	—	11	18
36	Kristianstads	3	13,359	—	3	—	—	—	—	—	3	—	3	—	3	6
37	Malmöhus	9	103,468	4	17	—	—	—	—	—	17	—	21	—	17	38
38	Hallands	5	19,720	5	3	—	—	—	1	—	8	—	8	1	8	17
39	Göteborgs o. Bohus	5	115,438	4	23	—	—	—	9	—	28	—	27	9	28	64
40	Elfsborgs	5	19,728	3	4	—	—	—	—	—	6	—	7	—	6	13
41	Skaraborgs	6	21,897	1	7	—	—	—	—	—	12	—	8	—	12	20
42	Vermlands	3	17,508	1	4	1	—	—	—	—	7	1	6	—	8	14
43	Örebro	4	18,855	2	6	—	—	—	—	—	11	—	8	—	11	19
44	Vestmanlands	4	21,453	3	8	—	—	—	—	—	13	—	11	—	13	24
45	Kopparbergs	3	9,907	1	2	—	—	—	1	—	5	—	3	1	5	9
46	Gefleborgs	3	37,817	3	15	—	—	—	1	—	28	—	18	1	28	47
47	Vesternorrlands	2	18,209	—	5	—	—	—	3	—	4	—	5	3	4	12
48	Jemtlands	1	5,267	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
49	Vesterbottens	1	2,982	—	3	—	—	—	—	—	2	—	3	—	2	5
50	Norrbottens	3	8,563	2	3	—	—	—	1	—	3	—	5	1	3	9
51	Summa	90	881,377	36	156	1	—	—	18	—	201	1	193	18	202	413

Anm. Af skäl, som i texten äro angifna, hafva 4 städer (Sigtuna, Mariefred, Torshälla och Skellefteå) samt delar af 2 (Kristianstad och Sala)

länsvis med fördelning efter landsbygd och städer.

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	
Skolhus.		För barnens undervisning ordnade skolträdgårdar.	L ä r a r e o c h l ä r a r i n n o r														endast i öfnings- ämnen eller handaslöjder.
			i läseämnena (ensamt eller i förening med öfningsämnena eller handaslöjder).														
Egna.	Förhyrda eller hyres- fritt upplåtna.		I f o l k s k o l o r .						I mindre folkskolor.		I småskolor.		S u m m a .				
			Ordinarie.		Extra ordinarie.		Biträdande.		Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.			
			Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.	Lärare.	Lärarinnor.									
282	105	67	135	22	11	11	—	8	12	89	4	146	162	276	14	12	1
186	49	71	112	11	2	4	—	1	7	31	9	92	130	139	14	7	2
244	48	124	124	58	10	12	1	1	3	20	8	111	146	202	24	44	3
362	120	151	246	19	10	3	1	7	8	36	8	223	273	288	12	17	4
316	127	103	168	2	2	1	1	4	3	3	38	203	212	213	40	35	5
267	86	87	124	3	3	1	—	—	—	—	30	162	157	166	5	4	6
306	163	86	169	21	8	10	3	5	6	22	37	180	223	238	17	6	7
101	8	62	80	6	—	1	—	—	—	4	3	44	83	55	4	2	8
174	31	43	91	4	5	—	—	4	3	12	2	95	101	115	8	1	9
473	116	176	263	9	17	1	1	8	13	33	13	289	307	340	8	6	10
700	77	281	385	9	21	6	1	33	21	50	5	418	433	516	40	16	11
199	175	50	106	5	6	1	1	8	2	38	9	153	124	205	1	1	12
246	241	53	129	28	6	7	—	10	4	30	11	262	150	337	4	17	13
404	263	152	242	12	8	3	2	1	1	18	20	313	273	347	7	31	14
426	71	165	226	30	4	4	—	7	1	8	6	269	237	318	9	9	15
505	123	84	264	13	10	2	—	10	15	16	12	259	301	300	2	8	16
292	133	74	192	30	7	4	—	5	12	43	11	188	222	270	8	17	17
253	52	85	117	24	4	5	—	2	8	27	5	162	134	220	5	8	18
514	159	58	151	56	8	2	6	23	33	27	93	289	291	397	15	11	19
396	110	57	126	47	16	8	—	1	26	100	6	113	174	269	5	2	20
177	373	21	103	15	5	4	—	1	8	102	2	97	118	219	3	—	21
143	222	5	57	1	5	3	—	—	10	10	36	153	108	167	4	1	22
86	77	9	31	5	2	5	—	2	27	113	6	68	66	193	1	—	23
133	177	5	32	9	7	5	—	5	36	83	19	44	94	146	—	—	24
7,185	3,106	2,069	3,673	439	177	103	17	146	259	915	393	4,333	4,519	5,936	250	255	25
25	12	—	81	238	5	142	1	5	—	—	—	—	87	385	13	22	26
7	2	—	6	4	2	3	1	—	—	1	—	9	9	17	1	1	27
9	4	2	15	13	2	3	1	—	—	—	—	22	18	38	2	3	28
8	2	2	11	12	2	1	—	1	—	—	—	19	13	33	3	5	29
16	4	4	31	27	9	6	—	4	—	1	—	58	40	96	3	27	30
5	5	2	16	11	2	4	—	2	—	—	1	30	19	47	—	8	31
2	—	—	2	3	—	3	—	—	—	—	1	8	3	14	—	1	32
8	4	3	15	9	—	1	—	6	—	—	—	23	15	39	5	5	33
1	7	—	5	1	—	—	—	3	—	—	—	6	5	10	2	1	34
12	2	1	14	4	—	1	4	13	—	—	—	22	18	40	5	7	35
4	—	—	7	5	1	1	—	3	—	—	—	14	8	23	2	1	36
33	6	4	68	52	15	9	—	25	—	—	—	125	83	211	11	20	37
11	7	2	11	8	2	2	—	4	—	1	—	25	13	40	—	2	38
28	10	2	68	61	4	4	1	1	—	9	1	136	74	211	31	17	39
8	—	1	8	8	1	1	—	1	—	—	—	23	9	33	9	8	40
15	—	5	10	10	—	1	—	3	—	—	—	21	10	35	3	4	41
6	4	2	10	8	2	2	—	2	—	—	—	22	12	34	4	6	42
12	4	2	13	8	1	2	—	5	—	—	—	20	14	35	4	5	43
15	3	5	14	7	—	2	—	4	—	—	—	23	14	36	2	6	44
5	2	2	6	3	—	1	—	3	—	1	—	10	6	18	—	3	45
23	8	2	14	20	4	19	—	3	—	1	—	45	18	88	3	6	46
4	6	—	8	2	9	6	—	—	—	3	1	17	18	28	—	2	47
1	2	—	2	2	—	2	—	4	—	—	—	—	2	8	1	—	48
2	4	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	4	1	9	—	1	49
6	4	2	4	2	1	1	1	2	—	1	—	10	6	16	1	2	50
266	102	43	439	519	63	221	9	94	—	18	4	692	515	1,544	105	163	51

Förts till landsbygden, hvaremot delar af landsbygden blifvit förda på 5 andra städer (Vaxholm, Vadstena, Visby, Skara och Falköping).

Tab. 4. Folkskoleväsendet år 1889:

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L ä n.		B a r n a f 7 — 14										
		s o m u n d e r å r e t u n d e r										
		s i n a e g n a d i s t r i k t s						samtliga förenämnda		skolor af förenämnda orter utom deras egna distrikt.	samtliga folkskolor, mindre de o. småskolor (Summa af kol. 8—10).	högre folkskolor.
		fasta	flyttande	fasta	flyttande	fasta	flyttande	fasta	flyttande			
		folkskolor.		mindre folkskolor.		småskolor.		skolor.				
1	Stockholms stad.....	18,464	—	—	—	—	—	18,464	—	358	18,822	—
2	Stockholms län.....	10,521	118	2,796	898	4,427	325	17,744	1,341	747	19,832	2
3	Uppsala ».....	9,605	—	1,177	60	3,911	43	14,693	103	732	15,528	—
4	Södermanlands ».....	15,598	45	708	125	4,253	206	20,559	376	784	21,719	15
5	Östergötlands ».....	20,401	1,931	1,406	539	7,251	1,516	29,058	3,986	1,517	34,561	1
6	Jönköpings ».....	7,471	8,217	115	201	2,221	8,509	9,807	16,927	447	27,181	—
7	Kronobergs ».....	3,193	10,708	—	—	928	10,079	4,121	20,787	96	25,004	—
8	Kalmar ».....	13,527	7,056	825	667	4,707	6,800	19,059	14,523	576	34,158	—
9	Gottlands ».....	4,719	—	130	—	1,349	—	6,198	—	293	6,491	8
10	Blekinge ».....	8,882	3,053	598	425	3,958	3,243	13,438	6,721	322	20,481	13
11	Kristianstads ».....	20,530	1,628	2,042	183	7,088	2,519	29,660	4,330	565	34,555	12
12	Malmöhus ».....	37,167	—	2,621	74	12,315	54	52,103	128	1,455	53,686	96
13	Hallands ».....	9,660	1,644	1,880	87	4,185	2,631	15,725	4,362	271	20,358	21
14	Göteborgs o. Bohus ».....	17,398	4,554	1,263	668	7,363	6,702	26,024	11,924	700	38,648	13
15	Elfsborgs ».....	17,217	4,970	884	51	5,472	9,192	23,573	14,213	1,043	38,829	—
16	Skaraborgs ».....	21,043	1,460	380	36	9,409	1,520	30,832	3,016	953	34,801	7
17	Värmlands ».....	10,364	14,199	441	924	2,230	9,510	13,035	24,633	819	38,487	7
18	Örebro ».....	16,708	1,183	1,584	432	5,859	1,237	24,151	2,852	927	27,930	—
19	Vestmanlands ».....	11,095	757	931	136	4,741	502	16,767	1,395	550	18,712	—
20	Kopparbergs ».....	15,014	1,002	1,418	472	9,088	1,467	25,520	2,941	449	28,910	—
21	Gefleborgs ».....	15,309	821	2,288	2,951	4,798	1,397	22,395	5,169	540	28,104	—
22	Vesternorrlands ».....	8,208	2,702	889	6,795	3,035	2,920	12,132	12,417	389	24,938	1
23	Jemtlands ».....	2,857	1,018	252	640	492	7,692	3,601	9,350	97	13,048	—
24	Vesterbottens ».....	1,804	485	759	7,536	709	3,115	3,272	11,136	84	14,492	—
25	Norrbottens ».....	2,404	521	1,851	4,097	1,364	1,568	5,619	6,186	43	11,848	—
26	Summa för hela riket	319,159	68,072	27,238	27,997	111,153	82,747	457,550	178,816	14,757	651,123	196

lärjungar länsvis.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
å r s å l d e r ,										Hela antalet barn af 7—14 års ålder. (Samtliga barn i kol. 16, 21 och 22.)				
v i s a t s i			som under året åtnjuttit undervisning (Summa af kol. 11—15)	som under året ej åtnjuttit undervisning					om hvilka uppgifter saknas.	Gossar.	Flickor.	Summa.	Hela antalet i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor under året undervisade barn både inom och utom den egentliga skolkolern.	
allmänna läroverk och specialskolor.	enskilda skolor.	hemmen.		efter inhemtande af folkskolans utbildning.	efter godkänd afgåfsgedning.	till följd af sjukdom eller naturfel.	af annan anledning.	Summa.						
1,872	3,244	377	24,315	69	195	46	1,418	1,728	193	13,026	13,210	26,236	18,898	1
333	360	1,142	21,669	353	883	124	611	1,971	357	12,245	11,752	23,997	20,235	2
317	543	832	17,220	181	562	115	403	1,261	241	9,420	9,302	18,722	16,015	3
482	215	905	23,336	139	636	139	336	1,250	272	12,731	12,127	24,858	22,473	4
704	1,013	1,756	38,035	596	2,146	306	1,224	4,272	768	21,836	21,239	43,075	35,534	5
315	449	708	28,653	240	1,312	132	395	2,079	191	15,791	15,132	30,923	28,066	6
180	132	653	25,969	158	838	89	145	1,230	62	14,135	13,126	27,261	25,961	7
457	980	1,625	37,220	444	1,468	220	821	2,953	625	20,932	19,866	40,798	35,585	8
213	136	62	6,910	148	261	48	71	528	38	3,810	3,666	7,476	6,913	9
599	920	1,452	23,465	180	300	124	495	1,099	365	12,738	12,191	24,929	21,355	10
278	659	404	35,908	113	385	114	217	829	228	18,742	18,223	36,965	37,270	11
1,388	1,831	532	57,583	184	1,286	194	287	1,951	503	30,478	29,559	60,037	58,528	12
246	368	430	21,423	175	601	117	242	1,135	273	11,563	11,268	22,831	21,237	13
1,041	2,196	350	42,248	357	1,084	138	242	1,821	224	22,439	21,854	44,293	40,592	14
484	418	1,215	40,946	404	1,040	239	924	2,607	731	22,562	21,722	44,284	41,360	15
686	396	1,992	37,882	345	1,300	147	528	2,320	297	20,501	19,998	40,499	36,307	16
582	355	748	40,179	124	499	284	596	1,503	613	21,391	20,904	42,295	41,499	17
364	373	403	29,070	281	1,041	190	874	2,386	510	16,220	15,746	31,966	29,504	18
365	209	507	19,793	209	473	105	452	1,239	173	10,770	10,435	21,205	19,415	19
224	385	590	30,109	79	430	133	455	1,097	347	15,916	15,637	31,553	30,742	20
486	476	911	29,977	231	739	166	712	1,848	491	16,380	15,936	32,316	29,180	21
531	644	6,265	32,379	223	329	118	280	955	776	17,199	16,911	34,110	27,632	22
204	141	920	14,313	22	120	152	334	628	415	7,920	7,436	15,356	14,991	23
149	104	5,299	20,044	169	119	150	45	483	96	10,533	10,090	20,623	17,209	24
207	142	4,976	17,173	430	63	71	329	893	285	9,297	9,054	18,351	13,453	25
12,707	16,739	35,054	715,819	5,859	18,110	3,661	12,436	40,066	9,074	388,575	376,384	764,959	689,954	26

Tab. 5. Folkskoleväsendet år 1889: lärjungar

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L ä n.		B a r n a f 7 — 14										
		s o m u n d e r å r e t u n d e r .										
		s i n a e g n a d i s t r i k t s						samtliga förenämnda		skolor af förenämnda åter utom deras egna distrikt.	samtliga folkskolor, mindre o. o. småskolor (Summa af kol. 8—10).	högst folkskolor.
		fasta	flyttande	fasta	flyttande	fasta	flyttande	fasta	flyttande			
		folkskolor.		mindre folkskolor.		småskolor.		skolor.				
1:o. Landsbygd.												
1	Stockholms län	9,757	118	2,751	898	4,059	325	16,567	1,341	698	18,606	2
2	Uppsala »	7,964	—	1,177	60	3,200	43	12,341	103	573	13,017	—
3	Södermanlands »	14,212	45	708	125	3,616	206	18,536	376	648	19,560	15
4	Östergötlands »	16,627	1,931	1,379	539	5,579	1,516	23,535	3,986	1,311	28,882	1
5	Jönköpings »	5,914	8,217	115	201	1,241	8,509	7,270	16,927	318	24,515	—
6	Kronobergs »	2,701	10,708	—	—	622	10,079	3,323	20,787	92	24,202	—
7	Kalmar »	11,471	7,056	825	667	3,830	6,800	16,126	14,523	538	31,187	—
8	Gottlands »	4,211	—	130	—	1,138	—	5,479	—	250	5,729	8
9	Blekinge »	7,120	3,053	598	425	3,025	3,243	10,743	6,721	247	17,711	13
10	Kristianstads »	19,771	1,628	2,042	183	6,663	2,519	28,476	4,330	541	33,347	12
11	Malmöhus »	27,666	—	2,621	74	9,478	54	39,765	128	1,123	41,016	96
12	Hallands »	8,287	1,644	1,813	87	3,284	2,631	13,384	4,362	206	17,952	21
13	Göteborgs o. Bohus »	9,064	4,554	921	668	3,728	6,702	13,713	11,924	323	25,960	13
14	Elfsborgs »	16,003	4,970	884	51	4,621	9,192	21,508	14,213	882	36,603	—
15	Skaraborgs »	19,648	1,460	380	36	8,629	1,520	28,657	3,016	831	32,504	7
16	Värmlands »	9,096	14,156	441	924	1,649	9,482	11,186	24,562	710	36,458	7
17	Örebro »	15,393	1,183	1,584	432	5,192	1,237	22,169	2,852	756	25,777	—
18	Västmanlands »	9,503	757	931	136	3,982	502	14,416	1,395	498	16,309	—
19	Kopparbergs »	14,285	1,002	1,383	472	8,777	1,467	24,445	2,941	399	27,785	—
20	Gefleborgs »	12,266	821	2,259	2,951	3,199	1,397	17,724	5,169	361	23,254	—
21	Västernorrlands »	7,059	2,702	772	6,795	2,478	2,920	10,309	12,417	254	22,980	1
22	Jemtlands »	2,432	1,018	252	640	492	7,692	3,176	9,350	97	12,623	—
23	Vesterbottens »	1,643	485	759	7,536	627	3,115	3,029	11,136	62	14,227	—
24	Norrbottnens »	1,974	521	1,791	4,097	1,014	1,568	4,779	6,186	43	11,008	—
25	Summa	254,067	68,029	26,516	27,997	90,123	82,719	370,706	178,745	11,761	561,212	196
2:o. Städer.												
26	Stockholms stad	18,464	—	—	—	—	—	18,464	—	358	18,822	—
27	Stockholms län	764	—	45	—	368	—	1,177	—	49	1,226	—
28	Uppsala »	1,641	—	—	—	711	—	2,352	—	159	2,511	—
29	Södermanlands »	1,386	—	—	—	637	—	2,023	—	136	2,159	—
30	Östergötlands »	3,774	—	27	—	1,672	—	5,473	—	206	5,679	—
31	Jönköpings »	1,557	—	—	—	980	—	2,537	—	129	2,666	—
32	Kronobergs »	492	—	—	—	306	—	798	—	4	802	—
33	Kalmar »	2,056	—	—	—	877	—	2,933	—	38	2,971	—
34	Gottlands »	508	—	—	—	211	—	719	—	43	762	—
35	Blekinge »	1,762	—	—	—	933	—	2,695	—	75	2,770	—
36	Kristianstads »	759	—	—	—	425	—	1,184	—	24	1,208	—
37	Malmöhus »	9,501	—	—	—	2,837	—	12,338	—	332	12,670	—
38	Hallands »	1,373	—	67	—	901	—	2,341	—	65	2,406	—
39	Göteborgs o. Bohus »	8,334	—	342	—	3,635	—	12,311	—	377	12,688	—
40	Elfsborgs »	1,214	—	—	—	851	—	2,065	—	161	2,226	—
41	Skaraborgs »	1,395	—	—	—	780	—	2,175	—	122	2,297	—
42	Värmlands »	1,268	43	—	—	581	28	1,849	71	109	2,029	—
43	Örebro »	1,315	—	—	—	667	—	1,982	—	171	2,153	—
44	Västmanlands »	1,592	—	—	—	759	—	2,351	—	52	2,403	—
45	Kopparbergs »	729	—	35	—	311	—	1,075	—	50	1,125	—
46	Gefleborgs »	3,043	—	29	—	1,599	—	4,671	—	179	4,850	—
47	Västernorrlands »	1,149	—	117	—	557	—	1,823	—	135	1,958	—
48	Jemtlands »	425	—	—	—	—	—	425	—	—	425	—
49	Vesterbottens »	161	—	—	—	82	—	243	—	22	265	—
50	Norrbottnens »	430	—	60	—	350	—	840	—	—	840	—
51	Summa	65,092	43	722	—	21,030	28	86,844	71	2,996	89,911	—

länsvis med fördelning efter landsbygd och städer.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
å r s å l d e r ,										Hela antalet barn af 7—14 års ålder. (Samtliga barn i kol. 16, 21 och 22.)			Hela antalet i folkskolor, mindre folkskolor och små- skolor under året undervisade barn både inom och utom den egentliga skoldern.	
v i s a t s i			som under året åtn- jutt undervisning (Summa af kol. 11—15).	som under året ej åtnjutt undervisning					om hvilka uppgifter saknas.	Gossar.	Flickor.	Summa.		
allmänna läroverk och specialskolor.	enkilda skolor.	hemmen.		efter inbemande af folkskolans minimikurs.	efter godkänd afgåfsepröfning.	till följd af sjukdom eller naturfel.	af annan anledning.	Summa.						
238	292	1,063	20,201	346	837	114	604	1,901	349	11,480	10,971	22,451	18,952	1
111	60	782	13,970	173	508	85	393	1,159	194	7,744	7,579	15,323	13,300	2
164	143	884	20,766	116	577	132	300	1,125	233	11,380	10,744	22,124	20,225	3
221	293	1,596	30,993	524	1,719	271	1,095	3,609	615	17,844	17,373	35,217	29,771	4
119	149	665	25,448	193	985	106	211	1,495	86	13,819	13,210	27,029	25,416	5
82	75	567	24,926	148	827	87	142	1,204	62	13,610	12,582	26,192	25,108	6
176	358	1,618	33,339	388	1,365	206	698	2,657	463	18,705	17,754	36,459	32,477	7
69	62	61	5,929	138	252	38	71	499	38	3,301	3,165	6,466	6,085	8
67	284	1,190	19,265	114	215	115	479	923	356	10,485	10,059	20,544	18,376	9
94	288	388	34,129	84	346	112	210	752	140	17,769	17,252	35,021	35,901	10
285	361	406	42,164	81	555	124	100	860	191	22,008	21,207	43,215	44,515	11
60	116	367	18,516	131	506	111	241	989	229	9,997	9,737	19,734	18,762	12
118	150	298	26,539	284	724	84	198	1,290	164	14,110	13,833	27,993	27,295	13
164	335	1,175	38,277	341	972	222	828	2,363	724	21,123	20,241	41,364	39,103	14
223	199	1,880	34,813	280	1,216	138	498	2,182	277	18,886	18,386	37,222	33,972	15
217	135	693	37,510	110	489	258	539	1,396	535	19,962	19,479	39,441	39,340	16
173	116	378	26,444	263	971	185	842	2,261	401	14,826	14,280	29,106	27,382	17
120	71	472	16,972	176	390	90	339	995	144	9,203	8,908	18,111	16,898	18
128	195	578	28,686	79	427	127	413	1,046	327	15,145	14,914	30,059	29,582	19
128	97	873	24,352	178	621	142	529	1,470	409	13,348	12,883	26,231	24,289	20
175	611	6,226	29,993	161	274	100	246	781	722	15,903	15,593	31,496	25,592	21
69	103	909	13,704	22	110	143	300	575	328	7,554	7,053	14,607	14,545	22
80	89	5,288	19,684	169	78	146	45	438	96	10,314	9,901	20,218	16,947	23
53	56	4,842	15,959	425	47	67	320	859	248	8,634	8,432	17,066	12,574	24
3,334	4,638	33,199	602,579	4,924	15,011	3,203	9,641	32,779	7,331	327,100	315,589	642,689	596,407	25
1,872	3,244	377	24,315	69	195	46	1,418	1,728	193	13,026	13,210	26,236	18,898	26
95	68	79	1,468	7	46	10	7	70	8	765	781	1,546	1,283	27
206	483	50	3,250	8	54	30	10	102	47	1,676	1,723	3,399	2,715	28
318	72	21	2,570	23	59	7	36	125	39	1,351	1,383	2,734	2,248	29
483	720	160	7,042	72	427	35	129	663	153	3,992	3,866	7,858	5,763	30
196	300	43	3,205	47	327	26	184	584	105	1,972	1,922	3,894	2,650	31
98	57	86	1,043	10	11	2	3	26	—	525	544	1,069	853	32
281	622	7	3,881	56	103	14	123	296	162	2,227	2,112	4,339	3,108	33
144	74	1	981	10	9	10	—	29	—	509	501	1,010	828	34
532	636	262	4,200	66	85	9	16	176	9	2,253	2,132	4,385	2,979	35
184	371	16	1,779	29	39	2	7	77	88	973	971	1,944	1,369	36
1,103	1,520	126	15,419	103	731	70	187	1,091	312	8,470	8,352	16,822	14,013	37
186	252	63	2,907	44	95	6	1	146	44	1,566	1,531	3,097	2,475	38
923	2,046	52	15,709	73	360	54	44	531	60	8,329	7,971	16,300	13,297	39
320	83	40	2,669	63	68	17	96	244	7	1,439	1,431	2,920	2,257	40
463	197	112	3,069	65	84	9	30	188	20	1,665	1,612	3,277	2,335	41
365	220	55	2,669	14	10	26	57	107	78	1,429	1,425	2,854	2,159	42
191	257	25	2,626	18	70	5	32	125	109	1,394	1,466	2,860	2,122	43
245	138	35	2,821	33	83	15	113	244	29	1,567	1,527	3,094	2,517	44
96	190	12	1,423	—	3	6	42	51	20	771	723	1,494	1,160	45
358	379	38	5,625	53	118	24	183	378	82	3,032	3,053	6,085	4,891	46
356	33	39	2,386	67	55	18	34	174	54	1,296	1,318	2,614	2,040	47
135	38	11	609	—	10	9	34	53	87	366	383	749	446	48
69	15	11	360	—	41	4	—	45	—	219	186	405	262	49
154	86	134	1,214	5	16	4	9	34	37	663	622	1,285	879	50
9,373	12,101	1,855	113,240	935	3,099	458	2,795	7,287	1,743	61,475	60,795	122,270	93,547	51

Tab. 6. Folkskoleväsendet år 1889:

1		2		3		4		5		6		7		8		9	
L ä n.		D e b e t.															
		Tillgångar vid årets början.		I n k o m s t e r.										Skuld vid årets slut.			
				B i d r a g a f						Öfriga inkomster.		Summa inkomster.					
				Räntor, arrenden o. d.		Skoldistriktet.		Staten.								Landsting, hushållnings- sällskap eller andra skoldistrikt.	
Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
1	Stockholms stad.....	264,636	26	19,139	52	939,917	13	209,771	53	—	—	13,595	51	1,182,723	69	2,083,968	82
2	Stockholms län.....	321,161	01	14,968	43	269,480	22	141,602	46	3,424	95	13,518	49	442,994	55	519,653	50
3	Uppsala „.....	330,059	97	17,792	02	237,282	77	107,328	70	3,121	41	14,166	09	379,690	99	486,362	66
4	Södermanlands „.....	550,854	41	27,890	49	249,257	97	140,518	18	6,860	85	21,376	60	445,904	09	376,881	41
5	Östergötlands „.....	576,548	65	29,159	97	446,447	47	229,563	14	7,614	89	61,756	25	774,541	72	785,188	16
6	Jönköpings „.....	263,938	27	12,941	32	208,830	21	146,117	02	4,495	23	4,809	36	377,193	14	272,619	31
7	Kronobergs „.....	147,902	52	7,744	96	125,078	55	99,462	08	1,310	—	29,413	20	263,008	79	140,324	10
8	Kalmar „.....	194,203	95	7,696	42	247,110	55	162,720	96	3,821	15	6,953	20	428,302	28	340,145	77
9	Gottlands „.....	37,283	94	1,326	86	93,217	95	54,816	71	215	—	3,600	26	153,176	78	45,643	83
10	Blekinge „.....	147,410	04	5,052	51	161,733	01	83,043	89	2,795	—	8,725	16	261,349	57	237,167	82
11	Kristianstads „.....	271,319	64	11,499	23	369,474	55	201,334	03	214	—	53,065	45	635,587	26	453,474	33
12	Malmöhus „.....	283,657	43	13,540	84	893,339	36	378,093	33	6,376	78	40,240	63	1,331,595	94	1,278,581	—
13	Hallands „.....	161,334	96	7,542	90	186,881	85	110,171	13	1,680	65	4,290	06	310,566	59	269,444	69
14	Göteborgs o. Bohus „.....	235,488	29	11,708	65	664,645	67	233,586	22	13,599	14	19,784	98	943,324	66	221,335	53
15	Elfsborgs „.....	303,447	76	13,950	17	235,648	16	210,646	90	8,514	32	10,142	06	528,901	61	317,145	96
16	Skaraborgs „.....	360,398	42	17,996	63	294,921	87	196,921	48	1,577	72	8,099	04	519,516	74	278,605	07
17	Värmlands „.....	260,538	94	11,117	56	308,189	35	220,395	56	1,643	33	8,721	66	550,067	46	167,731	51
18	Örebro „.....	313,329	22	14,519	48	326,212	52	172,832	37	5,911	87	14,900	33	533,526	62	270,222	06
19	Västmanlands „.....	219,366	28	11,227	45	241,241	85	124,167	04	3,535	65	17,300	49	397,472	48	358,365	02
20	Kopparbergs „.....	204,366	93	10,569	61	326,352	48	195,978	09	2,714	06	17,212	72	552,826	96	340,157	06
21	Gefleborgs „.....	311,279	10	15,161	10	384,123	61	173,461	57	5,294	61	14,459	67	592,500	56	573,688	86
22	Västernorrlands „.....	339,051	33	6,243	—	283,839	65	113,461	90	1,125	—	19,354	27	424,023	82	241,757	62
23	Jemtlands „.....	125,977	40	5,280	09	110,161	45	72,432	02	1,088	—	2,892	41	191,853	97	48,484	09
24	Vesterbottens „.....	137,439	73	5,986	22	74,582	90	61,445	95	220	90	6,919	92	149,155	89	26,563	94
25	Norrbottnens „.....	18,351	35	965	17	86,376	04	71,650	15	350	—	6,504	36	165,845	72	44,943	05
26	Summa för hela riket	6,379,345	85	301,020	60	7,814,347	14	3,911,577	41	87,504	51	421,202	22	12,535,651	88	10,178,455	17

ekonomiska förhållanden länsvis.

10		11		12		13		14		15		16		17		18			
S:a Debet. (Summa af kol. 2, 8 och 9.)		K r e d i t.																	Beloppet vid årets slut af donationer för skolväsendet.
		Skuld vid årets början.	U t g i f t e r.						Tillgångar vid årets slut.										
			Till lärares och lärarinnors afönings.	Till skollokalerna och inventarier.	Till undervisnings- materiel.	Öfriga utgifter.	Summa utgifter.												
S:a Kredit. (Summa af kol. 11, 16 och 17.)																			
Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre		
3,531,328	77	1,735,992	79	664,034	33	475,557	83	13,891	80	309,746	58	1,463,230	54	332,105	44	167,659	66	1	
1,283,809	06	520,981	02	302,356	36	86,140	35	9,357	51	63,166	38	461,020	60	301,807	44	208,236	54	2	
1,196,113	62	492,248	07	245,282	79	53,490	56	4,809	56	62,139	73	365,722	64	338,142	91	239,234	62	3	
1,373,639	91	395,315	28	304,337	02	60,257	67	10,175	05	59,135	41	433,905	15	544,419	48	460,841	71	4	
2,136,278	53	808,867	88	526,756	04	54,847	67	12,636	66	117,589	34	711,829	71	615,580	94	481,978	46	5	
913,750	72	274,383	85	287,578	69	82,830	86	5,598	—	44,053	97	420,061	52	219,305	35	160,909	16	6	
551,235	41	38,199	10	184,422	82	152,949	73	3,278	98	21,096	64	361,748	17	151,288	14	75,475	84	7	
962,652	—	351,895	21	328,334	44	50,523	84	5,072	34	49,855	31	433,285	93	177,470	86	86,943	13	8	
236,104	55	43,719	86	109,078	18	27,985	52	3,159	23	19,958	63	160,181	56	32,203	13	18,542	10	9	
645,927	43	239,617	77	182,639	81	32,057	19	4,495	68	39,222	07	258,414	75	147,894	91	50,645	48	10	
1,360,381	23	457,083	01	432,175	39	104,822	70	9,101	95	89,912	15	636,012	19	267,286	03	138,403	29	11	
2,893,834	37	1,220,195	56	895,821	26	239,771	57	22,141	26	239,855	—	1,397,589	09	276,049	72	150,787	62	12	
741,346	24	259,940	94	221,806	12	51,056	78	5,753	55	39,398	77	318,015	22	163,390	08	121,943	91	13	
1,400,148	48	195,929	40	635,474	06	189,023	34	18,712	50	117,533	38	960,743	28	243,475	80	184,920	40	14	
1,149,195	33	299,858	73	405,455	71	78,279	33	8,506	34	57,938	30	550,179	66	299,456	92	224,829	50	15	
1,158,520	23	279,906	65	389,341	18	69,878	96	8,212	02	58,710	35	526,142	51	352,471	07	296,116	22	16	
978,337	91	178,334	29	434,650	29	45,551	61	12,742	89	54,604	53	547,549	32	252,454	30	178,193	09	17	
1,117,077	90	297,724	—	369,869	18	66,839	33	9,589	58	73,219	02	519,517	11	299,836	79	252,972	18	18	
975,203	78	376,717	09	269,291	13	42,103	97	8,302	33	61,151	29	380,848	72	217,637	97	168,119	45	19	
1,097,350	95	348,958	16	396,743	28	63,494	23	10,409	64	75,898	36	546,545	51	201,847	28	142,151	01	20	
1,477,468	52	393,654	15	409,886	84	197,377	97	9,760	90	88,237	08	705,262	79	378,551	58	222,796	44	21	
1,004,832	82	176,578	26	259,769	85	109,254	72	9,568	46	50,958	92	429,551	95	398,702	61	191,159	18	22	
366,315	46	43,741	45	148,260	62	31,875	34	4,698	64	14,884	46	199,719	06	122,854	95	52,589	32	23	
313,159	56	9,346	38	121,684	09	50,198	57	6,087	91	10,220	47	188,191	04	115,622	14	64,488	22	24	
229,140	12	32,385	38	126,714	43	28,090	95	4,080	73	16,578	94	175,465	05	21,289	69	3,885	06	25	
29,093,452	90	9,471,574	28	8,651,763	91	2,444,260	59	220,143	51	1,834,565	08	13,150,733	09	6,471,145	53	4,343,821	59	26	

Tab. 7. Folkskoleväsendet år 1889: ekonomiska förhållanden

1		2		3		4		5		6		7		8		9	
L ä n.		D e b e t.															
		I n k o m s t e r.															
		Tillgångar vid årets början.	Räntor, arrenden o. d.	B i d r a g a f				Öfriga inkomster.	Summa inkomster.	Skuld vid årets slut.							
				Skoldistriktet.		Staten.					Landsting, hushållnings- sällskap eller andra skoldistrikt.						
1.o. Landsbygd.		Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor		öre	Kronor	öre	Kronor	öre	
1	Stockholms län	292,776	03	13,621	48	243,081	15	132,644	13	3,274	95	12,511	52	405,133	23	408,677	98
2	Uppsala	232,262	79	10,910	87	151,537	77	87,586	96	2,721	41	12,937	62	265,694	63	241,498	19
3	Södermanlands	467,912	53	23,528	93	197,098	42	124,508	09	6,180	85	20,780	48	372,096	77	294,366	21
4	Östergötlands	513,775	—	25,940	22	269,502	42	186,168	56	7,114	89	54,881	65	543,607	74	339,553	66
5	Jönköpings	174,969	32	8,299	46	154,689	31	124,800	31	3,895	23	4,640	08	296,324	39	150,069	31
6	Kronobergs	122,886	29	6,493	24	112,153	55	93,178	74	1,310	—	6,122	32	219,257	85	58,205	69
7	Kalmar	176,209	05	6,710	57	201,858	85	144,308	39	3,396	15	6,467	05	362,741	01	251,797	46
8	Götlands	37,283	94	1,317	94	80,362	96	50,091	70	215	—	3,462	67	135,450	27	44,405	62
9	Blekinge	47,572	08	1,446	25	106,305	05	66,784	40	2,520	—	8,247	75	185,303	45	119,869	56
10	Kristianstads	223,121	03	9,184	16	337,793	83	192,783	95	214	—	51,962	35	591,938	29	429,352	33
11	Malmöhus	149,248	01	7,718	02	574,885	12	286,775	03	6,073	53	34,860	94	910,312	64	650,427	58
12	Hallands	112,835	54	5,225	24	135,013	97	94,025	25	1,680	65	4,216	56	240,161	67	141,387	12
13	Göteborgs o. Bohus	143,511	25	6,802	41	235,746	12	140,502	66	13,339	14	17,505	56	413,895	89	177,833	08
14	Elfsborgs	265,027	13	11,811	91	247,993	57	197,013	54	7,724	32	9,245	07	473,788	41	194,927	43
15	Skaraborgs	331,302	67	16,035	64	258,749	57	180,879	76	1,377	72	7,445	19	464,487	88	234,333	42
16	Vermlands	159,691	17	6,477	40	269,719	38	204,803	83	1,643	33	8,092	62	490,736	56	157,338	69
17	Örebro	237,457	94	10,732	89	282,235	23	156,065	66	5,179	71	10,208	86	464,422	35	270,222	06
18	Vestmanlands	187,899	07	9,484	86	185,906	17	108,100	29	3,040	65	16,832	94	323,424	91	236,604	86
19	Kopparbergs	176,189	52	9,553	48	300,221	87	188,478	06	2,561	06	16,338	39	517,152	86	249,657	06
20	Gefleborgs	172,881	43	8,550	10	250,213	48	138,244	95	4,794	61	13,832	33	415,635	47	124,449	75
21	Vesternorrlands	151,923	09	4,896	84	238,214	62	98,434	41	1,125	—	19,320	94	361,991	81	171,494	12
22	Jemtlands	122,566	31	5,171	56	100,861	45	69,202	85	1,088	—	2,869	21	179,193	07	48,484	09
23	Vesterbottens	116,465	38	5,122	67	68,134	93	56,925	11	220	90	5,119	92	135,523	53	13,640	30
24	Norrbottens	16,351	35	845	17	65,468	60	65,166	80	350	—	6,504	36	138,334	93	19,606	38
25	Summa	4,632,117	92	215,881	31	5,067,807	39	3,187,473	43	81,041	10	354,406	33	8,906,609	61	5,028,201	95
2.o. Städer.																	
26	Stockholms stad	264,636	26	19,139	52	939,917	13	209,771	53	—	—	13,895	51	1,182,723	69	2,083,968	82
27	Stockholms län	28,384	98	1,346	95	26,399	07	8,958	33	150	—	1,006	97	37,861	32	110,975	52
28	Uppsala	97,797	18	6,881	15	85,745	—	19,741	74	400	—	1,228	47	113,996	36	244,864	47
29	Södermanlands	82,941	88	4,361	56	52,159	55	16,010	09	680	—	596	12	73,807	32	82,515	20
30	Östergötlands	62,773	65	3,219	75	176,945	05	43,394	58	500	—	6,874	60	230,933	98	445,634	50
31	Jönköpings	88,968	95	4,641	86	54,140	90	21,316	71	600	—	169	28	80,868	75	122,550	—
32	Kronobergs	25,016	23	1,251	72	12,925	—	6,283	34	—	—	23,290	88	43,750	94	82,118	41
33	Kalmar	17,994	90	985	85	45,251	70	18,412	57	425	—	486	15	65,561	27	88,348	31
34	Götlands	—	—	8	92	12,854	99	4,725	01	—	—	137	59	17,726	51	1,238	21
35	Blekinge	99,837	96	3,606	26	55,427	96	16,259	49	275	—	477	41	76,046	12	117,298	26
36	Kristianstads	48,198	61	2,315	07	31,680	72	8,550	08	—	—	1,103	10	43,648	97	24,122	—
37	Malmöhus	134,409	42	5,822	82	318,454	24	91,323	30	303	25	5,379	69	421,283	30	628,153	42
38	Hallands	48,499	42	2,317	66	51,867	88	16,145	88	—	—	73	50	70,404	92	128,057	57
39	Göteborgs o. Bohus	91,977	04	4,906	24	428,899	55	93,083	56	260	—	2,279	42	529,428	77	43,502	45
40	Elfsborgs	38,420	63	2,138	26	37,654	59	13,633	36	790	—	896	99	55,113	20	122,218	53
41	Skaraborgs	29,095	75	1,960	99	36,172	30	16,041	72	200	—	653	85	55,028	86	44,271	65
42	Vermlands	100,847	77	4,640	16	38,469	97	15,591	73	—	—	629	04	59,330	90	10,392	82
43	Örebro	75,871	28	3,786	59	43,977	29	16,816	71	732	16	3,791	52	69,104	27	—	—
44	Vestmanlands	31,467	21	1,742	59	55,275	68	16,066	75	495	—	467	55	74,047	57	121,760	16
45	Kopparbergs	28,177	41	1,016	13	26,130	61	7,500	03	153	—	874	33	35,674	10	90,500	—
46	Gefleborgs	138,397	67	6,611	—	133,910	13	35,216	62	500	—	627	34	176,865	09	449,239	11
47	Vesternorrlands	187,128	29	1,346	16	45,625	03	15,027	49	—	—	33	33	62,032	01	70,263	50
48	Jemtlands	3,411	09	108	53	9,300	—	3,229	17	—	—	23	20	12,660	90	—	—
49	Vesterbottens	20,974	35	863	55	6,447	97	4,520	84	—	—	1,800	—	13,632	36	12,923	64
50	Norrbottens	2,000	—	120	—	20,907	44	6,483	35	—	—	—	—	27,510	79	25,336	67
51	Summa	1,747,227	93	85,139	29	2,746,539	75	724,103	98	6,463	41	66,795	84	3,629,042	27	5,150,253	22

länsvis med fördelning efter landsbygd och städer.

10		11		12		13		14		15		16		17		18		
S:a Debet. (Summa af kol. 2, 8 och 9.)		K r e d i t.																Beloppet vid årets slut af donationer för skolväsendet.
		U t g i f t e r.																
		Skuld vid årets början.		Till lärares och lärarinnors aflöning.		Till skollokaler och inventarier.		Till undervisnings- materiel.		Öfriga utgifter.		Summa utgifter.		Tillgångar vid årets slut.				
Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	
1,106,587	24	413,557	46	279,205	98	77,381	29	8,613	99	53,027	82	418,229	08	274,800	70	181,764	62	1
739,455	61	242,825	94	177,442	95	43,582	37	4,306	74	34,091	98	259,424	04	237,205	63	162,853	51	2
1,134,375	51	307,452	12	255,794	99	56,196	43	9,367	77	45,027	42	366,386	61	460,536	78	394,059	34	3
1,396,936	40	352,906	88	379,781	25	44,878	52	9,377	18	57,417	26	491,454	21	552,575	31	429,060	01	4
621,363	02	147,158	85	232,827	69	35,084	14	5,233	67	26,652	40	299,797	90	174,406	27	123,953	08	5
400,349	83	38,199	10	170,737	82	44,935	08	2,361	84	17,354	77	235,389	51	126,761	22	52,344	17	6
790,747	52	261,105	72	278,932	38	47,348	94	4,682	54	37,678	49	368,642	35	160,999	45	72,255	93	7
217,139	83	43,293	39	96,703	18	25,537	11	2,680	50	16,722	52	141,643	31	32,203	13	18,542	10	8
352,745	09	117,130	18	134,559	73	28,236	93	2,894	99	21,936	43	187,628	08	47,986	83	16,736	39	9
1,244,411	65	429,386	17	406,751	16	99,542	89	8,439	91	81,333	03	596,066	99	218,958	49	107,188	38	10
1,709,988	23	642,882	17	612,272	45	156,422	40	13,109	16	145,726	79	927,530	80	139,575	26	65,567	53	11
494,384	33	129,494	56	179,128	62	47,534	14	4,567	36	21,855	14	253,085	26	111,804	51	83,001	10	12
735,240	22	148,464	31	285,993	02	100,653	06	11,578	33	38,609	47	436,833	88	149,942	03	95,662	21	13
933,742	97	174,058	45	368,839	20	75,994	08	8,054	85	45,434	85	498,322	98	261,361	54	189,566	90	14
1,030,123	97	239,897	05	351,972	77	58,786	13	6,999	18	49,997	28	467,755	36	322,471	56	273,662	92	15
807,766	42	167,215	02	392,890	29	40,382	56	10,973	66	45,739	19	489,985	70	150,565	70	84,774	25	16
972,102	35	294,073	50	323,912	46	64,234	82	8,210	13	55,988	79	452,346	20	225,682	65	190,713	04	17
747,928	84	250,885	35	222,887	13	37,325	31	7,328	97	42,204	18	309,745	59	187,297	90	142,179	80	18
942,999	44	257,258	16	375,544	28	61,086	66	10,149	42	61,265	57	508,045	93	177,695	35	125,542	39	19
712,966	65	125,036	17	301,127	54	59,492	75	7,828	54	41,590	86	410,039	69	177,890	79	91,493	76	20
685,409	02	172,720	37	216,512	77	98,738	71	7,746	87	40,274	34	363,272	69	149,415	96	49,249	17	21
350,243	47	43,741	45	138,347	12	29,410	77	4,468	88	14,034	33	186,261	10	120,240	92	52,389	32	22
265,629	21	7,546	38	113,687	68	17,120	92	5,404	39	9,333	68	145,546	67	112,536	16	60,102	89	23
174,292	66	5,877	47	111,549	43	25,221	92	3,671	25	9,353	85	149,796	45	18,618	74	1,885	06	24
18,566,929	48	5,012,166	22	6,407,401	89	1,375,127	93	168,050	12	1,012,650	44	8,963,230	38	4,591,532	88	3,064,517	87	25
3,531,328	77	1,735,992	79	664,034	33	475,557	83	13,891	80	309,746	58	1,463,230	54	332,105	44	167,659	66	26
177,221	82	107,423	56	23,150	38	8,759	06	743	52	10,138	56	42,791	52	27,006	74	26,471	92	27
456,658	01	249,422	13	67,839	84	9,908	19	502	82	28,047	75	106,298	60	100,937	28	76,381	11	28
239,264	40	87,863	16	48,542	03	4,061	24	807	28	14,107	99	67,518	54	83,832	70	66,782	37	29
739,342	13	455,961	—	146,974	79	9,969	15	3,259	48	60,172	08	220,375	50	63,005	63	52,918	45	30
292,387	70	127,225	—	54,751	—	47,746	72	364	33	17,401	57	120,263	62	44,899	08	36,956	08	31
150,885	58	—	—	13,685	—	108,014	65	917	14	3,741	87	126,358	66	24,526	92	23,131	67	32
171,904	48	90,789	49	49,402	06	3,174	90	389	80	11,676	82	64,643	58	16,471	41	14,687	20	33
18,964	72	426	47	12,375	—	2,448	41	478	73	3,236	11	18,538	25	—	—	—	—	34
293,182	34	122,487	59	48,080	08	3,820	26	1,600	69	17,285	64	70,786	67	99,908	08	33,909	09	35
115,969	58	27,696	84	25,424	23	5,279	81	662	04	8,579	12	39,945	20	48,327	54	31,214	91	36
1,183,846	14	577,313	39	283,548	81	83,349	17	9,032	10	94,128	21	470,058	29	136,474	46	85,220	09	37
246,961	91	130,446	88	42,677	50	3,522	64	1,186	19	17,543	63	64,929	96	51,585	57	38,942	81	38
664,908	26	47,465	09	349,481	04	88,370	28	7,134	17	78,923	91	523,909	40	93,533	77	89,258	19	39
215,752	36	125,800	28	36,616	51	2,885	25	451	49	12,503	45	51,856	70	38,095	38	35,262	60	40
128,396	26	40,009	60	37,368	41	11,092	83	1,212	84	8,713	07	58,387	15	29,999	51	22,453	30	41
170,571	49	11,119	27	41,760	—	5,169	05	1,769	23	8,865	34	57,563	62	101,888	60	93,418	84	42
144,975	55	3,650	50	45,956	72	2,604	51	1,379	45	17,230	23	67,170	91	74,154	14	62,259	14	43
227,274	94	125,831	74	46,404	—	4,778	66	973	36	18,947	11	71,103	13	30,340	07	25,939	65	44
154,351	51	91,700	—	21,199	—	2,407	57	260	22	14,632	79	38,499	58	24,151	93	16,608	62	45
764,501	87	268,617	98	108,759	30	137,885	22	1,932	36	46,646	22	295,223	10	200,660	79	131,302	68	46
319,423	80	3,857	89	43,257	03	10,516	01	1,821	59	10,684	58	66,279	26	249,286	65	141,910	01	47
16,071	99	—	—	9,913	50	2,464	57	229	76	850	13	13,457	96	2,614	03	200	—	48
47,530	35	1,800	—	7,996	41	33,077	65	683	52	886	79	42,644	37	3,085	98	4,385	33	49
54,847	46	26,507	91	15,165	—	2,869	03	409	48	7,225	09	25,668	60	2,670	95	2,000	—	50
10,526,523	42	4,459,408	06	2,244,362	02	1,069,132	66	52,093	39	821,914	64	4,187,502	71	1,879,612	65	1,279,273	72	51

